

Preferované formy partnerského soužití z pohledu žáků středních škol

Martina Ovsíková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina Ovsíková**
Osobní číslo: **H11240**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Preferované formy partnerského soužití z pohledu žáků středních škol**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti problematiky partnerského soužití, rodiny a manželství.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FIALOVÁ, Ludmila, et al. Představy mladých lidí o manželství a rodičovství. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7.

KIMPLOVÁ, Tereza. Základy psychologie manželského a rodinného soužití. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008. ISBN 978-80-7368-619-2.

MOŽNÝ, Ivo. Rodina a společnost. Vyd. 2., upr. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2008. ISBN 978-80-86429-87-8.

MOŽNÝ, Ivo. Sociologie rodiny. Vyd. 2., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 8086429059.

PLAŇAVA, Ivo. Manželství a rodiny: struktura, dynamika, komunikace. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

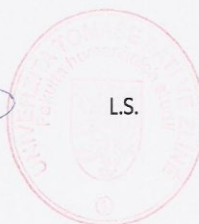
20. ledna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 20. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 25. 4. 2014

..... Ondřej Novák

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odjírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá názorem studentů středních škol na různé typy partnerského soužití. Zjišťuje, jak studenti vidí svůj budoucí život v oblasti partnerství, zda je ovlivňuje soužití rodičů a jaké je jejich zaměření po absolvování středního vzdělání. Teoretická část popisuje rodinu, její funkce, znaky a krizi rodiny. Dále také různé formy soužití, konkrétně manželství, nesezdané soužití, singles, mingles, homosexuální vztahy a registrované partnerství. V poslední kapitole se bakalářská práce věnuje vlivům působícím na výběr partnerského soužití. Praktická část se zabývá kvantitativním popisným výzkumem, jehož cílem bylo zjistit, kterou formu soužití žáci středních škol upřednostňují nebo o jaké uvažují. Metodou sběru dat bylo dotazníkové šetření. Data byla řádně zaznamenána a vyhodnocena.

Klíčová slova: Rodina, krize rodiny, partnerství, partnerské soužití, životní styl.

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on the opinion of high school students on various ways of partnership. It detects what way of partnership is the best for them, what influences them in their choice, and what their focus is after the graduation. The theoretical part describes the family, its functions, sights, and its crisis. It also focuses on different types of partnership such as marriage, being single, mingle, homosexual partnership and registered partnership. The last chapter is devoted to the aspects which influence the partnership. The practical part deals with quantitative descriptive research. Its aim is to find out which form is the most attractive for the high school students. The method used there is questionnaire investigation. The data were properly recorded and evaluated.

Keywords: Family, family crisis, partnership, cohabitation, lifestyle.

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Evě Šalenové, za její odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při psaní této práce.

Dále bych chtěla poděkovat mé rodině a přátelům za podporu, povzbuzení a trpělivost.

Motto:

„Cit určuje naše ideály, z citu pocházejí motivy našeho usilování, ale správné prostředky musí určovat rozum a jen rozum.“

T. G. Masaryk

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 RODINA V SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI	12
1.1 FUNKCE RODINY	13
1.2 ZNAKY SOUČASNÉ RODINY	15
1.3 KRIZE RODINY	16
2 FORMY PARTNERSKÉHO SOUŽITÍ	18
2.1 MANŽELSTVÍ	19
2.2 NESEZADANÉ SOUŽITÍ	20
2.3 SINGLES.....	22
2.4 MINGLES - LAT.....	23
2.5 HOMOSEXUÁLNÍ VZTAHY A REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	24
3 ŽIVOTNÍ STYL A VLIVY PŮSOBÍCÍ NA VÝBĚR FORMY PARTNERSTVÍ	26
3.1 RODINNÉ PROSTŘEDÍ	27
3.2 KARIÉRA	28
3.3 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	31
4 REALIZACE VÝZKUMU	32
4.1 CÍL VÝZKUMU	32
4.2 FORMULACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	32
4.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR	33
4.4 METODA SBĚRU DAT	35
4.5 ZPRACOVÁNÍ DAT.....	36
5 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	37
5.1 ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	60
5.2 SHRNUÍ.....	62
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	70
SEZNAM TABULEK	71
SEZNAM GRAFŮ	72
SEZNAM PŘÍLOH	73

ÚVOD

V současné době existuje mnoho forem partnerského soužití. Názory mladé generace na tuto problematiku jsou často diskutovaným problémem, protože rodina je velmi důležitou součástí života. Již mnoho let je pro českou společnost charakteristická vysoká rozvodovost a nízká porodnost. Stále více dětí se rodí mimo uzavřená manželství, rodiče žijí v nesezdaném partnerství, protože je to pro ně ekonomicky výhodnější. Mladí lidé odkládají rodičovství do pozdějšího věku a spíše se věnují studiu a kariéře. Tím pak vznikají problémy, například neschopnost žen otěhotnět. Všechny tyto jevy jsou považovány za znaky krize rodiny.

Téma Preferované formy partnerského soužití z pohledu žáků středních škol jsme si zvolili, jelikož je to téma velmi diskutované a v současné době také aktuální. Rodina a partnerský život se týkají bezprostředně každého z nás, jsou součástí našeho života.

Bakalářská práce je rozdělena do teoretické a praktické části. V teoretické části se v první kapitole zabýváme rodinou, jejími funkcemi, znaky a krizí rodiny, která v současnosti je velmi diskutovaným tématem. Druhá kapitola pak přibližuje jednotlivé formy partnerského soužití. Konkrétně se jedná o manželství, nesezdané soužití, singles, mingles, neboli LAT, homosexuální vztahy a registrované partnerství. Třetí kapitola se zabývá životním stylem a vlivy, které působí na výběr partnerského soužití. Zde pojednáváme o rodinném prostředí, kariéře a hromadných sdělovacích prostředcích neboli masmédiích.

Praktická část bakalářské práce se zabývá kvantitativním výzkumným šetřením dotazníkovou metodou. Položky v dotazníku byly sestaveny tak, aby korespondovaly s výzkumným cílem a výzkumnými otázkami. Cílem bakalářské práce je zjistit názory studentů středních škol v Jihomoravském kraji na jednotlivé formy partnerského soužití. Dále se práce bude zabývat tím, jaké faktory je k dané volbě soužití ovlivňují. Zda studenty ovlivňuje při volbě jejich partnerského soužití rodinné prostředí, ve kterém vyrůstali, jaké jsou jejich názory na jednotlivé formy partnerského soužití a jaké je zaměření studentů po absolvování jejich dosavadního středoškolského studia.

V práci jsme čerpali z dostupných zdrojů, dotazníkové šetření jsme prováděli osobně na středních školách v Jihomoravském kraji. Problematika partnerských soužití je velmi široké téma, které se dá zkoumat z mnoha hledisek. Naše práce má přinést výsledky o tom,

jakou formu partnerství dnešní středoškolští studenti preferují a jaké vidí výhody a nevýhody v jednotlivých formách partnerského soužití.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA V SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI

Rodina je primárním prostředím, do kterého se člověk narodí a dále jej ovlivňuje po celý život. Rodinu současnosti lze považovat za sociální jednotku, která obsahuje nejméně tři osoby, mezi kterými jsou rodičovské, příbuzenské či manželské vazby (Kraus a Poláčková, 2001, s. 78). Přesnou definici uvádí Jandourek, který říká, že rodina je „skupina osob spojená manželstvím, pokrevním příbuzenstvím nebo adopcí, které tvoří jednu domácnost a jsou spolu ve vzájemné interakci“ (Jandourek, 2012, s. 194).

Když se dnes hovoří o rodině, není tím myšleno pouze soužití lidí spojených manželským svazkem. Základem rodiny je stále žena a muž, ovšem jak říká Kraus (2008, s. 80), tradiční kritéria rodiny přestávají platit a manželství již není podmínkou rodinného života, přibývají soužití, kde pár není spojen manželským svazkem. Vlivem toho také přibývá počet dětí, které se do takového partnerství narodí. I takové soužití však může plnit funkce rodiny. Mnohdy si taková rodina plní své funkce lépe, než rodina založená na manželství rodičů. (Kraus, 2008, s. 80)

Přes všechny problémy, kterými si rodina již prošla, zůstává stále nepostradatelnou a velmi těžce nahraditelnou institucí. Má nezastupitelnou roli při předávání hodnot z generace na generaci a je velkým socializačním činitelem. Rodina stojí za počátku rozvoje osobnosti a má velikou možnost ji ovlivňovat a utvářet jeho identitu. (Kraus, 2008, s. 79)

Rodina je také nepostradatelná instituce jak pro děti, tak i pro dospělého člověka. Mít stálého partnera a mít děti má velký význam v životě člověka. O ně se dospělý jedinec opře, má pocit smysluplnosti své existence, na nich závisí psychická pohoda i zdraví každého člověka. Dospělý jedinec se svými dětmi opět prožívá své vlastní dětství a může se tak vyhnout chybám, kterých se na něm dopustili jeho rodiče. (Matoušek, 2003a, s. 10)

Rodina se v průběhu času vyvíjí, Možný (2008, s. 15) říká, že se společnost v průběhu času transformovala, stejně tak se měnila i rodina. Vždycky ale byla upevňujícím prvkem společnosti. Už nejstarší etické a morální spisy ukazují, že pokud lidé přestanou plnit své rodinné závazky, společnost je pak slabší.

V současnosti je nejrozšířenějším typem rodiny rodina **nukleární**. Ta je tvořena rodiči (případně rodičem) a dětmi. Rodina **rozšířená** je označením pro rodinu, kde se nachází i blízcí příbuzní, jako jsou prarodiče, tety, strýcové apod. Dalšími termíny jsou rodina

orientační a **prokreační**, kdy rodinou orientační bývá označována ta rodina, do které se dítě narodí a v ní vyrůstá. Rodina prokreační je rodina, kterou v pozdějším věku jedinec sám zakládá. (Kraus, 2008, s. 80)

1.1 Funkce rodiny

Rodina zajišťuje mnoho činností, stará se o své členy jak hmotně, tak finančně, pečuje o zdraví, výživu, kulturu svých členů, dále vytváří jak socializační, tak i výchovné prostředí pro své děti, učí je morálním postojům, ovlivňuje je, ochraňuje a podporuje (Kraus a Poláčková, 2001, s. 79). Požadavky a nároky na rodinu jsou v dnešní společnosti stále vyšší.

„Škola převzala od rodiny vzdělávání dětí a masmédiá zrušila monopol rodiny na jejich socializaci k respektovaným hodnotám a správnému životnímu stylu. Lékaři, nemocnice a síť sociálních zařízení převzaly od rodiny péči o nemocné, staré a postižené. Rodině zůstal konzum, zábava a citové bezpečí, z čehož jen v tom posledním je ještě nenahraditelná.“ (Možný, 2002, s. 20)

Rodina se stále pohybuje ve společnosti, její funkce také nejsou neměnné. Některé funkce ztratily v průběhu času původní význam, u některých funkcí se mění obsah, jiné se naopak rozšiřují (Kraus a Poláčková, 2001, s. 79). Mnoho funkcí od rodiny přebíral stát a instituce. Dle Krause (2008, s. 81-82) lze funkce rodiny vymezit takto:

- **Biologicko-reprodukční funkce**, ta má význam jak pro jedince, tak i pro celou společnost. Společnost se potřebuje vyvíjet a rozvíjet a proto také potřebuje stabilní reprodukční základnu. I když se podstata této funkce příliš nemění, ve většině vyspělých zemí je dítě vnímáno jako překážka v kariérním růstu nebo seberealizaci rodičů. Rodiny s nižšími příjmy si více dětí nemůžou z finančních důvodů dovolit. Proto je v posledních letech pozorován nižší počet narozených dětí. Stále častěji se proto vyskytují rodiny s pouze jedním dítětem nebo také partneři, kteří děti neplánují vůbec. Dalším znakem také může být pozdější věk matek prvorodiček.

- **Sociálně-ekonomická funkce**. Společnost chápe rodinu jako významný prvek v rozvoji ekonomického společenského systému. Členové rodin jsou zapojováni do výrobního i nevýrobního procesu v rámci výkonu povolání a současně je také rodina významným spotřebitelem, na kterém je závislý trh. Hmotný nedostatek rodin je projevem

poruch ekonomické funkce, důsledkem je vysoká nezaměstnanost a také zvyšování životních nákladů.

- **Ochranná funkce** se zabývá zajišťováním základních životních potřeb všech členů rodiny, např.: biologických, hygienických, zdravotních. Změny, které postihují tuto funkci, spočívají v tom, že rodina je do této funkce více zapojena pečováním o své členy. Pacienti jsou z nemocnic propouštěni do domácího ošetřování a také se ve vyšší míře podílí na financování zdravotní péče.

- **Socializačně-výchovná funkce** je velmi důležitou funkcí v životě jedince. Rodina je první sociální skupinou, která učí děti osvojovat si základní životní návyky a způsoby chování. Hlavním úkolem socializačního procesu je příprava dětí a mladistvých na vstup do praktického života. Výrazný vliv má také mladší generace na starší, prodlužuje se totiž doba, kdy vedle se žijí tři generace, tím také roste rozsah socializačního působení dětí na rodiče i prarodiče. Rodina často přesouvá odpovědnost za výchovu a očekává, že učitelé napraví chyby, které ve své výchově učinili. Tyto chyby jsou způsobeny nevhodnými výchovnými styly.

- **Rekreace, relaxace, zábava**, na aktivity tohoto typu by se měly rodiny také zaměřovat, proto jsou také důležitou funkcí. Tyto aktivity většinou provádí rodiny společně a pro děti mají velmi vysoký význam. Jak se daří rodinám tuto funkci plnit se projevu například v tom, do jaké míry tráví členové rodiny pohromadě volný čas, jakým činností se věnují, jak tráví dovolenou apod.

- **Emocionální funkce** je velmi zásadní a nezastupitelná. Je jedinečná a potřebná k vytváření citového zázemí, pocitů lásky, bezpečí a jistoty, takovou funkci instituce plnit nedokážou. Od 90. let minulého století lze pozorovat, že je stále více rodin, které tuto funkci plní velmi obtížně nebo vůbec. A to už buď z důvodů rozvodů, zaneprázdněnosti apod. Proto je stále více dětí, které jsou deprivované nebo týrané. (Kraus, 2008, s. 81-82)

Rodina má velký vliv jak na jedince a jeho vývoj, tak i na to, jak vypadá naše společnost. Rodina dává jedinci pocit sounáležitosti, zajišťuje život budoucích generací. Je třeba ji chránit a podporovat při plnění jejích funkcí i v jejím dalším vývoji.

1.2 Znaky současné rodiny

Rodina se s časem stále vyvíjí, tyto změny zasáhly také rodiče. **Demokratizace** rodiny způsobila ztrátu přednostního postavení muže v rodině. Žena tím získala určitá práva, ale také i povinnosti, které dříve náležely pouze muži. Nelze opomenout, že i děti jsou stále aktivnější a více se podílí na organizaci rodinného života. Vztahy mezi rodiči a dětmi se pozměnily, v dnešní době jsou více partnerské. Ztráta postavení muže v rodině neznamena ztrátu na významu. Pro děti je stále nenahraditelný vzor obou rodičů, kteří se ve svých rolích doplňují. Dítě se od prvních na vztahu rodičů učí, jak takový vztah vypadá a jaká jsou jeho pravidla. (Kraus, 2008, s. 83-84)

Dalším znakem je dle Krause (2008, s. 84) **izolovanost** dnešní **rodiny**. Ta je uzavřená před vnější společností. Je to následek stále větší potřeby odděleného života jednotlivých generací a také poklesu významu sousedských vztahů a snaze uniknout od shonu světa do klidu rodiny.

Zmenšování rodiny spolu s uvedenou izolovaností vede k menší stabilitě rodin. Zvyšuje se počet osob, které žijí v jednočlenných domácnostech a také počet osamělých matek s dětmi. Chybějící ukotvení ve společnosti způsobuje, že jakékoliv konflikty či problémy uvnitř rodiny ji vyvádí z rovnovážného stavu. Tyto situace velmi ohrožují celou rodinu a mohou vést i k jejímu rozvratu. (Kraus, 2008, s. 84)

Dalším charakteristickým znakem je dle Krause (2008, s. 84-85) **dezintegrace**. V rodinách ubývají chvíle, kdy se celá rodina sejde pohromadě, aby si sdělila své zážitky, radosti a problémy a společně prodiskutovala možnou pomoc a spolupráci. Je stále více rodin, kdy se jednotliví členové pouze potkávají, případně úplně přestávají komunikovat. Začínají se věnovat svým zálibám či povinnostem mimo rodinný kruh. Tento jev má vliv hlavně na děti, ty jsou okázány samy na sebe a musí tak žít vlastní život.

Zatížení rodičů pracovními aktivitami vede ke značnému časovému zaneprázdnění. Výsledkem je fyzické vyčerpání, málo času na osobní relaxaci a na prožité chvíle s dětmi. Rodiče se pak snaží kompenzovat tento nedostatek finanční formou či materiálními prostředky. Takové kompenzování ale ovlivňuje charakterové vlastnosti dětí a může vést k jejich deviantnímu chování. (Kraus, 2008, s. 85)

Se zatížením rodiny pracovními úkoly souvisí i další znak, **dvoukariérový model rodiny**, který je následkem zaměstnanosti žen, a který někdy vede k rozpadu rodin (Kraus, 2008, s. 85). Problémy zaměstnaných matek úzce souvisí s dostupností a kvalitou předškolních zařízení a s možnostmi umístit dítě do takové instituce a možnost matky se tak věnovat svému zaměstnání. Jen málokterá rodina si v živobytí vystačí pouze s jedním příjmem, na ženu jsou tak vyvíjeny tlaky jak ze strany péče o rodinu, tak i ze strany zaměstnání (Chaloupková a Šalamounová, 2004, s. 30).

Dalším znakem současné rodiny je dle Krause (2008, s. 85) vysoká **rozvodovost**. Ta má velký vliv zejména na děti, které si rozvody rodičů kladou za vinu. Následky krize rodiny si děti často nesou do dalšího života a mohou se projevovat například jako obtížné identifikace s rolí dospělého muže nebo ženy, problémy s hledáním partnera, sociální a psychické deviace.

Dle Českého statistického úřadu byla v roce 2012 úhrnná rozvodovost 44,5 %. Z celkového počtu rozvodů v roce 2012 se ze 72 % jednalo o první rozvod obou manželů, v 11 % případů se jednalo o oboustranně opakovaný rozvod, ve zbylých 17 % se jednalo o kombinace, kdy muž se rozváděl opakovaně a žena poprvé, případně naopak. (ČSÚ, 2013)

Diferencovanost rodin dle socioekonomické úrovně se projevuje například tím, že děti ze sociálně slabých rodin se mohou stát terčem šikanování, dále se také častěji může vyskytovat deviantní chování. Do takové složité situace se dostávají hlavně mladé rodiny s dětmi. Řeší finanční problémy půjčkami, které těžce splácí, nadměrně se zadluží a hrozí jim sociální exkluze. (Kraus, 2008, s. 86)

Společnost si dle Možného (2002, s. 20-21) vytvořila jako způsob ochrany reprodukčního procesu párovou monogamní rodinu, jejímž hlavním cílem bylo vychovávat děti. Péče o děti naplňovala život muže i ženy. Dnes je mnohdy rodina s jedním dítětem nejčastějším typem rodiny. Rodina ztratila monopol na plození dětí nebo přestala mít děti vůbec.

1.3 Krize rodiny

V poslední době se objevila další fakta, například pokles porodnosti, zvýšený věk vstupu do manželství nebo nárůst počtu nesezdaných párů. Tato fakta bývají spojována s krizí

rodiny. Kraus a Poláčková (2001, s. 83) vidí možný problém v tom, že sociální instituce převzaly mnohé z funkcí rodiny. Pouze některé z nich zůstávají v rámci rodiny.

Klesající počet dětí v rodině, zvyšující se věk uzavření prvního sňatku, rostoucí počet rozvodů vzhledem k počtu sňatků a počtu nesezdaných soužití, rostoucí počet lidí žijících v netradičních formách rodiny, rostoucí počet matek, které vychovávají dítě bez manžela a počet dobrovolně bezdětných rodin jsou důsledky společenského klimatu, kde mají vysokou hodnotu individuální svoboda a nejvýhodnější uplatnění na trhu práce. (Matoušek, 2003b, s. 187)

Vytváří se nové vzorce rodinného a reprodukčního chování, naznačují odklon od jednotvárnosti a přiklání se k rozmanitosti jak ve formách partnerského soužití, tak i z hlediska počtu dětí. Rozšiřují se nesezdaná soužití, soužití homosexuálních párů, zvyšuje se také počet jedinců, kteří žijí samostatně. Narůstá počet párů bez dětí nebo pouze s jedním dítětem a zvyšuje se počet neúplných rodin. (Kocourková a Rabušic, 2006, s. 7)

Dle Střelce (2005, s. 110) tradiční vazby rodiny ztrácí svůj původní význam, za nejdůležitější je považováno vzdělání. Nejvíce ceněné hodnoty jsou v dnešní společnosti individuální svoboda, možnost volby, osobní rozvoj a sebeuplatnění. Dále jdou některé rodinné kompetence přejímány státem, různými organizacemi a nestátními institucemi.

Dudová (2008, s. 14) říká, že: „Žijeme v době, kdy se již nejméně 40 let soustavně hovoří o krizi rodiny, o jejím rozpadu a nestabilitě. Zdá se ale, že místo toho, aby rodina skutečně zanikla, jen mění svou podobu, tak jako to udělala již mnohokrát v minulosti.“

Krizová situace rodiny dle Plaňavy (2000, s. 148-151) nastává, jestliže uspořádání v rodině nebo manželství, struktura, hodnotová orientace nebo životní styl přestávají členům vyhovovat, to znamená, že brání nebo ztěžují plnění základních rodinných či manželských funkcí. Důležité ovšem je, zda se jedná o rodinnou krizi či manželskou. Jestliže manželská krize nějak zasahuje a ovlivňuje plnění základních funkcí rodiny, zde lze předpokládat propojení manželské krize s krizí soužití v rodině. Zde je důležité pomocí odborné intervence oddělit manželskou krizi od krize rodinné a pokusit se eliminovat zahrnování dětí do manželských konfliktů.

2 FORMY PARTNERSKÉHO SOUŽITÍ

Lidská společnost se mění, s ní se také vyvíjí vztahy mezi jedinci i mezi rodinami. Mění se význam manželství, rodičovství, proměňují se role mezi muži a ženami, vznikají nová alternativní soužití. Dle Chaloupkové a Šalamounové (2004, s. 13) bylo v minulosti soužití dvou lidí, aniž by uzavřeli sňatek, tolerováno spíše u těch, kteří si manželstvím již prošli. Tito partneři byli motivováni především ekonomickými důvody.

Rodinné chování prošlo mnoha změnami. Někteří autoři vidí hlavní příčiny proměn sňatečnosti a plodnosti ve změnách hodnot jedinců a vlivy různých životních stylů, které se projevují zejména u mladší generace. Další autoři říkají, že příčinami současné situace jsou ekonomické nejistoty a stále se zhoršující ekonomické podmínky mladých rodin. (Chaloupková a Šalamounová, 2004, s. 11)

I když zůstávají postoje k manželství, nesezdanému soužití a rodičovství podle Chaloupkové a Šalamounové (2004, s. 49) poměrně stabilní, přesto se ve společnosti objevují jisté změny. Především jde o rodičovství bez manželského svazku, dále také roste počet lidí, kteří souhlasí s tím, že výchovu dítěte může zvládnout jen jeden rodič. Tato skutečnost svědčí o vysoké toleranci rozvodů a také rostoucí toleranci vůči svobodnému mateřství.

Rozpad tradiční rodiny, který můžeme pozorovat v řadě zemí, se projevuje přechodem od tradičního manželství k novým formám partnerského soužití. Někteří autoři zdůrazňují, že v posledním století se nejen rozvinuly různé formy partnerského soužití, ale i manželství prošlo vývojem, v současné době nelze srovnávat moderní manželství s manželstvím tradičním. (Chaloupková a Šalamounová, 2004, s. 15)

„Vzrůstá počet jednočlenných domácností s dětmi, kde partneři žijí v nesezdaném soužití a rodin, kde děti vychovává pouze jeden z rodičů. Lidé žijící v těchto netradičních formách rodinného soužití mají velmi specifické potřeby a řeší nové typy problémů, na které by měla reagovat rodinná politika státu.“ (Sirovátka, 2006, s. 167)

Dle Vágnerové (2000, s. 341) má míra spokojenosti mladých lidí v manželství klesající charakter. Manželství přináší povinnosti a omezení a má také méně výhod. Již nepředstavuje kvalitativní změnu v životě jedinců jako dříve. Sexuální život již není vázán na manželství a ani na svobodného člověka není pohlíženo jako na sociálně odlišného. Alternativní styl života se tak může stát pro mladé lidi přitažlivější.

2.1 Manželství

Stejně jako společnost se také vyvíjí i manželství, jelikož na něj působí mnoho tlaků z různých stran. Stává se zranitelnější, ve společnosti se také nachází stále více párů, které nemají děti, klesá i počet dětí v rodině. Možný (2008, str. 262) také říká, že manželství má pro Čechy stále vysoký význam. Většina mladých pokládá manželský život za nejsprávnější formu rodiny.

Manželství vzniká svobodnou volbou, založenou na vzájemné přitažlivosti. Věk uzavírání sňatku je vyšší, jelikož výběr partnera vyžaduje určitý čas a vyzrálost a měl by být opřen o ekonomickou autonomii. Významnou roli v manželském svazku hraje rovnost mezi mužem a ženou. (Možný, 2008, s. 56)

Stále ale manželství zůstává nejvíce upřednostňovanou formou partnerského života. Otázkou však zůstává, co mladí lidé od manželství očekávají a jaký obsah mu přiřkládají. I přes názorové rozdíly je pro většinu mladých jedinců základní podmínkou vstupu do manželského svazku láska a silný citový vztah. (Hamplová, 2000, s. 70)

Ve společnosti je často poukazováno na to, že dochází k poklesu sňatečnosti z důvodu, že mladí lidé upřednostňují život, který neomezuje jejich osobní svobodu a individuální rozvoj. Vztah mezi manželstvím a svobodou je vymezován čtyřmi skupinami lidí. Prvním z nich jsou **idealisté**, ti si myslí, že je manželství nijak neomezí a proto do manželství vstupují ochotně. Dalšími jsou **individualisté**, ti si naprosto uvědomují, že se manželé musí podporovat a jelikož nechtějí být omezováni, do manželství se příliš nepohrnou. Následující skupina jsou **realisté**. Ti si uvědomují, že jim manželství vezme určitou část svobody, jsou ale ochotni takovou cenu zaplatit. Poslední skupinu představují lidé, kteří si myslí, že je **manželství** v osobní svobodě nijak **neovlivní**, přesto ale sňatek neuzavřou. (Hamplová, 2000, s. 73-74)

Při vstupu do prvního manželství nemá ani jeden z manželů dostatek vlastních zkušeností, jejich očekávání jsou založena na **základě zkušeností s manželstvím rodičů**, kdy platí, že pozitivní zkušenost z dětství vytváří kvalitnější základnu pro úspěch vlastního manželství. Dále jsou očekávání založena na **ideálu, kterému by se chtěli přiblížit**. Mladí lidé si vytváří ideální představu manželství, její uskutečnění ovšem není příliš reálné. (Vágnerová, 2000, s. 336)

Značnou nevýhodou manželství je nesnadný rozchod. Představuje jedno z nejobtížnějších období a to nejen pro účastníky rozvodu, ale i pro děti a celou rodinu. (Matějček a Dytrych, 2002, s. 39)

Další nevýhodou ovšem může být ekonomická závislost. Dle Matějčka a Dytrycha (2002, s. 8-9) se převážně mladí muži neradi dělí o svůj výdělek s partnerkou, případně s dítětem, dále jsou také často nuceni omezovat své dřívější koníčky, aby rodina dosahovala jisté ekonomické úrovně. Naopak ženy jsou muži často obviňovány, že vydávají velké částky peněz tam, kde to není potřeba. S tím také souvisí ztráta nezávislosti a více povinností, jež jsou na partnery kladeny. Zdá se, že solidarita mezi manžely může v důsledku tohoto selhávat a manželé pak začnou hledat své vlastní východiska z takových situací bez ohledu na celou rodinu.

2.2 Nesezdané soužití

V současnosti se nesezdané soužití stává velmi často volenou formou partnerství. Jde o určitou zkušenost, jak partnera lépe poznat, než pár vstoupí do manželství, tzv. předmanželské soužití. To se týká převážně mladých lidí, tyto vztahy většinou směřují buď k manželství, nebo rozchodu. Sňatek pak většinou přichází ve chvíli, kdy se pár rozhodne pro dítě. V jiném případě jde také o celoživotní formu, která oběma vyhovuje, nemají potřebu vstupovat do manželského svazku. Tato forma je alternativou k manželství a lze ji odlišit přítomností dětí. K takovému vztahu dávají přednost spíše lidé, kteří již za sebou zkušenost s manželstvím mají. (Chaloupková a Šalamounová, 2004, s. 15)

Vlivem změn v politické a ekonomické sféře docházelo na počátku devadesátých let ke zlepšení možností vycestovat, podnikat a také se zvýšila dostupnost univerzitního vzdělání. Mladí lidé začali odkládat manželství a rodičovství, věk prvního sňatku i věk prvorodiček stoupal. Nesezdané soužití bylo chápáno jako tzv. manželství na zkoušku. V osmdesátých letech minulého století spolu bydlela asi třetina párů, ovšem toto soužití trvalo asi rok a poté vedlo ke sňatku. (Možný, 2008, s. 263)

Nyní se zmíníme o definici nesezdaného soužití. Dle Vymětalové (2000, s. 122) „za nesezdané soužití obecně považujeme takovou situaci, kdy mladý pár žije i bydlí ve společné domácnosti a zpravidla také společně hospodaří, aniž by uzavřel manželství“.

Podle již provedených výzkumů kolem 10 až 13 % osob ve věkové skupině 26-35 let aktuálně žije v nesezdaném soužití. Dále také až polovina osob v této věkové skupině má s nesezdaným soužitím určité zkušenosti. (Hasmanová Marhánková, Kreidl a Hubatková, 2012 s. 81)

Vágnerová (2000, s. 343) se zmiňuje o tom, že výhodou nesezdaného soužití může být to, že umožňuje plynulejší a méně strnulejší adaptaci na společný život, jelikož není považováno za definitivní, je zde stále možnost volby. V dostatečné míře může uspokojovat emocionální a sexuální potřeby. Může ale vést k nespokojenosti a nejistotě situace. Impulzem institucionalizovat toto soužití může být zvýšená žárlivost na partnera, protože je v tomto vztahu volný a mohl by kdykoliv odejít. Obvykle je tato forma považována za přechodnou, jelikož po určité době dochází k dalšímu řešení vztahu, to buď k rozchodu, nebo sňatku. Z takových partnerských forem pochází méně dětí. To může znamenat, že jde o dočasnou volbu soužití, která do budoucna s dětmi nepočítá. Právě bezdětnost může být signálem, že je vztah chápán jako přechodný.

Dále je nutno zmínit se o single rodičích, čili o neúplné rodině. Od šedesátých let 20. století nastal tento trend vlivem vzrůstajícího počtu rozvodů, v posledních letech poukazuje také na to, že narůstá počet žen, které mají děti mimo manželství. Převážná většina rodin, které mají pouze jednoho rodiče, jsou osamělé matky. Rozhodnutí k tomu stát se svobodnou matkou může být ovlivněno například nezralostí ženy, ale také reakcí na nejisté vyhlídky do budoucnosti. Pro některé ženy je narození potomka jistotou nového vztahu. Důvody k tomu, být single rodičem jsou rozvod, rozchod, smrt partnera či volba být svobodnou matkou. (Sobotková, 2001, s. 128-131)

Konkrétněji se k fenoménu lidí žijících single způsobem života budeme věnovat v následující podkapitole.

2.3 Singles

Singlovství jako životní styl vzniká v pozdní moderně. Prezentuje se jako sociální stav, který je plně legitimní, veřejně přijímaný a pro obě pohlaví dostupný. (Možný, 2008, s. 285-286)

Psychologický slovník definuje single jako pojem pocházející z angličtiny a znamená jednotlivý, jediný, svobodný. Je to jedinec, který žije ze svobodného rozhodnutí o samotě, většinou s pravidelnými sexuálními kontakty. Člověk, který si zvolil takový způsob života, je přesvědčen o výhodách života bez závazků. V současné době je tato forma soužití stoupajícím trendem, v USA tvoří až polovinu všech domácností, v Evropě počet single lidí pozvolna roste. Z psychoanalytického hlediska jde o narcistně zahleděné jedince, kteří nechtějí mít odpovědnost za druhé či za rodinu a nejsou schopni se omezovat. (Hartl a Hartlová, 2009, s. 538)

Další definici uvádí Vágnerová (2000, s. 341), která definuje život single jako alternativní život bez trvalého partnera z psychologického hlediska. Jedinci, který žije sám, chybí určitá složka identity, ale zachovává si psychickou i sociální autonomii. Takový styl života člověka anonymizuje a mnohdy vede i k izolaci. Je zvláště typický pro velkoměsto, kde jsou větší předpoklady k anonymitě. V současné společnosti je tato životní forma více tolerována než dříve. Je nutné zmínit, že existují jedinci, kteří se dělí podle toho, zda si tuto formu života zvolili sami, či k ní byli nějakým způsobem donuceni.

Ve skupině mladých do 35 let lze dle Vágnerové (2000, s. 342) rozlišit tři skupiny lidí:

- první z nich jsou jedinci, kteří si takový styl zvolili, protože jim vyhovuje a počítají s ním do budoucnosti. Důvody této volby jsou například osobnostní vlastnosti, náboženské motivy, sexuální orientace apod.
- Další skupinou jsou jedinci, kteří si takový způsob života vybrali pro období mladé dospělosti, ale považují jej za dočasný. Prozatím se věnují zálibám, zaměstnání nebo experimentují s různými partnerskými vztahy. Zde se jedná spíše o odklad partnerského, případně manželského soužití.
- Poslední skupinou jsou jedinci, kteří si tento styl nevybrali, ale nemají jinou možnost. Nemají žádného trvalého partnera, svým způsobem nejsou se svým životem spokojeni, ale nedokážou jej změnit. Do této skupiny lze zařadit jedince, kteří jsou

rozvedeni a doposud nenalezli nového partnera. V tomto případě jde o člověka osamělého, nejistého s nízkou sebedůvěrou a izolovaného.

Rodina je v tomto případě chápána spíše jako omezení než jako přínos a zdroj zkušeností (Vágnerová, 2000, s. 342).

Výhodami života single člověka mohou být dle Vágnerové (2000, s. 342) například volnost a otevřenost různým zkušenostem, dále také možnost orientovat se nerušeně na nějaký preferovaný cíl a dosahovat lepších výsledků. Mezi nevýhody je zařazeno například zafixování osobnostních vlastností, které jsou rušivé v jakémkoliv soužití či spolupráci. Dále pak také návyk na určitý životní styl a neochota jej změnit, sociální izolace a zvýšené riziko osamocení a riziko ztráty určitých životních příležitostí.

2.4 Mingles - LAT

Ačkoliv takové vztahy existovaly i v minulosti, v posledním desetiletí získal velké množství pozornosti. Vzhledem k rozvoji společnosti se kategorie vztahů single, nesezdané soužití a manželství rozšiřuje o další formu – Mingles.

Název Mingles je spojením slov „married, but single“, což znamená ženatý (vdaná), ale zároveň svobodný (svobodná). Jde o partnerský vztah, někdy i manželství, kdy jsou partneři spolu, ale každý z nich má svoji vlastní domácnost (Krumpholzová, 2013)

Možný (2008, s. 260) hovoří o této podobě partnerství bez soužití. Vzniká na základě bytové tísně, kdy partneři nejsou ekonomicky dostatečně závislí, aby si pořídili společné bydlení. Tato forma je charakteristická spíše pro mladé páry. Ovšem takové soužití je častější u párů starších lidí a seniorů. Oba partneři mají svůj byt a nechtějí se sestěhovat, aby se v případě rozchodu měli kam vrátit.

Tato forma partnerského soužití je také označována jako LAT – Living Apart Together, čili oddělené soužití. Důvodem, proč je tato volba v dnešní společnosti tak oblíbená může být množství vzrušení a novostí ve vztahu. Lidé se na začátku vztahu poznávají, vedou poutavé rozhovory, zkouší nové koníčky apod. S postupem času se takové aktivity stávají rutinou a vztah upadá do nudných kolejí. Mingles forma může partnerům pomoci, aby jejich vztah neupadl do monotónnosti. Takové páry mají méně společného času, tak jsou nuceni si tento čas naplánovat. Takové plánování pak vede k rozšíření společných činností a omezení nudných chvil. (Joel, 2013)

Oddělené soužití bývá často považováno za záležitost hlavně mladých lidí. Tato skutečnost bývá spojována s tím, že mladí lidé nemají předchozí zkušenosti s bydlením s partnerem nebo s vážným vztahem (Roseneil, 2006, in Očadlíková, 2009, s. 121). Tito jedinci se věnují buďto studiu nebo rozvoji svých pracovních schopností a dovedností. Řešení udržení vztahu se tak stává oddělené soužití. (Očadlíková, 2009, s. 121)

Ovšem ne vždy je hlavním důvodem kariéra. Pro mnoho mladých lidí může být zaměstnání záminkou, jak se vyhnout společnému bydlení, které se pro ně stává zdrojem nejistoty a úzkosti (Haskey a Lewis, 2006, in Očadlíková, 2009, s. 121).

Oddělené soužití není záležitostí pouze mladých lidí, ale i jiných věkových skupin. Je to následkem zlepšení zdravotní péče, díky níž se prodlužuje délka lidského života. U starších jedinců roste šance, že si zvolí právě tuto formu odděleného soužití jako životní formu. Tato životní fáze je u mnoha lidí poznamenána ztrátou životního partnera, proto se jedinci obávají osamělosti, zároveň si ovšem chtějí uchovat vlastní samostatnost. Proto zvolí k LAT formě partnerského vztahu s novým partnerem. (De Jong Gierveld, 2002, in Očadlíková, 2009, s. 122)

Výhodou této formy partnerství je dle Očadlíkové (2009, s. 123) flexibilní uspořádání, které umožňuje zachovat autonomii nezávislost obou partnerů. Například každý z partnerů zodpovídá za svoji domácnost.

2.5 Homosexuální vztahy a registrované partnerství

Homosexualita již v dnešní době není klasifikována jako nemoc. Homosexuální menšina je ve společnosti stále více zviditelňována a je postupně také rozšiřováno tolerantní mínění společnosti. (Kimplová, 2008, s. 42)

Zásadním momentem ve vývoji osobní identity jedince i ve vývoji vztahu dvou partnerů je, zda zveřejní svou sexuální orientaci a definují sebe sama jako gaye a lesbičky. Podle některých zdrojů je odhadován počet homosexuálních mužů, kteří otevřeně oznámí rodině a přátelům svoji orientaci, asi na polovinu. Ženám se daří udržet vztah v tajnosti většinou déle než mužům, protože nejsou na veřejnosti tak nápadné. Fyzický kontakt mezi ženami je společností tolerován více, než u mužů. I ženy, které spolu bydlí, nevzbuzují tolik podezření jako muži. Ti, kteří skrývají svou homosexualitu, se většinou obávají, že by se mohli odcizit rodině, nebo by je rodina mohla úplně zavrhnout. (Sobotková, 2001, s. 150)

Registrované partnerství definuje zákon č. 115 ze dne 26. ledna 2006 o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. „Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem (dále jen partnerství). Partnerem se v tomto zákoně rozumí osoba, která uzavřela partnerství. Partnerství vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví činěný formou souhlasného svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství.“ Prohlášení je činěno před matričním úřadem na základě otázky, která je položena oběma, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství a po výslovném uvedení, že jim nejsou známy okolnosti vylučující vstup do manželství. (ČESKO, 2014, s. 181)

Důležitou otázkou v dnešní společnosti vyvstává, zda mohou homosexuální partneři založit rodinu. V takových případech dochází k poklesu tolerance ze strany společnosti. Rodiny homosexuálních párů mohou mít různé formy a podoby. Buď má jeden z partnerů děti z předchozího heterosexuálního manželství, nebo je žena svobodnou matkou a žije v lesbickém vztahu. (Sobotková, 2001, s. 154-155)

Dle §13 zákona č. 115/2006 Sb. není existence partnerství překážkou k výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera ani překážkou svěřením jeho dítěte do výchovy partnera. Trvajícím partnerství ale brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte. Pokud ovšem jeden z partnerů pečuje o dítě a oba tito partneři žijí ve společné domácnosti, na výchově se podílí oba partneři, povinnosti týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte se vztahují taktéž na oba partnery. (ČESKO, 2014, s. 182-183)

O tom, zda by měly homosexuální páry vychovávat děti, je vedeno mnoho diskuzí. V této otázce je společnost rozdělena. Zda je či není pro děti vhodné, aby byly vychovávány párem stejného pohlaví. Nabízí se otázka, zda je pro děti vhodnější žít v dětských domovech

či ústavech, nebo u homosexuálních párů, kteří jim tu rodinu můžou dát? Sobotková (2001, s. 154) uvádí, že vývoj dětí v homosexuálních rodinách by neměl být nějakým způsobem ohrožen či narušen. Ať už zde hovoříme o sexuální orientaci dětí, jejich celkovém psychickém zdraví nebo o dopadu zjištění, že jejich rodiče jsou stejného sexuálního zaměření.

3 ŽIVOTNÍ STYL A VLIVY PŮSOBÍCÍ NA VÝBĚR FORMY PARTNERSTVÍ

V období mladé dospělosti a po ukončení středního vzdělání se mnoho studentů rozhoduje, kterým směrem se bude dále ubírat jejich život. Určuje si svůj budoucí způsob života, čili životní styl.

Každý člověk má svůj specifický způsob života, ale obecně představuje naplňování života společnosti. Tento životní styl úzce souvisí s hodnotami a ideály, které by člověk ve svém životě rád uskutečnil. Jedinec si stanovuje životní plány, čili soubor cílů, kterých se snaží svou činností dosáhnout. Hodnotová orientace se vytváří v průběhu života a to jak z vrozených dispozic, tak i vlivem různých vnějších činitelů. (Kraus a Poláčková, 2001, s. 154)

Životní styl se utváří vlivem několika faktorů. První z nich jsou **objektivní faktory**, které vychází z cílů, potřeb a stavu společnosti. Jsou charakterizovány především ekonomickými a politickými poměry. Důležitou roli ovšem hrají také kulturní tradice, které se promítají do života jedince. Do života člověka vstupují určitě zvyklosti a jednání, které je tradiční pro danou rodinu, způsoby hospodaření domácnosti, výchova dětí a trávení volného času, uspokojování biologických potřeb aj. Vedle těchto faktorů působí na člověka i úroveň vědeckého a technického rozvoje. Ten přináší někdy výrazné změny ve způsobu života, které přebíjí působení tradic a dalších faktorů. (Kraus a Poláčková, 2001, s. 155)

Druhou skupinou faktorů, které ovlivňují jedince v jeho životním stylu, jsou **faktory subjektivní**, neboli osobnostní. Ty představují zájmy a potřeby jedince, jsou dány jeho osobností a individuálními zvláštnostmi. Dále se zde řadí intelektová úroveň, temperamentové dispozice, pohlaví a zdravotní stav. Tyto se pak promítají a kombinují s výchovným působením. Právě zde má velký vliv rodina. Způsob, jakým rodina žije, klade základy osobnosti dítěte, včetně jeho zásad a vzorů, podle kterých si bude v budoucnosti vytvářet svůj životní styl. (Kraus a Poláčková, 2001, s. 156)

Výběr formy partnerského soužití závisí na hloubce náboženského přesvědčení, na jeho povaze a na tom, v jaké rodině vyrůstal. Velmi důležitým faktorem je příklad soužití vlastních rodičů. Ovšem někteří lidé, kteří by rádi uzavřeli sňatek, tak neučiní, protože jej budou odmítat jejich partneři nebo protože žádného přijatelného partnera ve svém životě nenaleznou. Naopak jiní, kteří by do sňatku nejráději nevstupovali, se na přání partnera

ožení (vdají), či podlehnou tlaku okolností nebo společenského prostředí. (Hamplová, 2000, s. 69)

3.1 Rodinné prostředí

Prostředí má na jedince v jeho výchově a formování velký vliv. Stejně tak má i vliv na smýšlení jedince a jeho přiklonění se k výběru určité formy partnerského soužití. V jaké rodině dítě vyrůstá, jak se s ním zacházeno a jaké vzory ve svých rodičích vidí, jej ovlivňuje i při volbě partnera a partnerského soužití.

Osobnost rodiče také výrazně ovlivňuje vývoj dítěte a přispívá k utváření sociálního a emocionálního klimatu v rodině. Jeho výchovný styl, výchovné postoje k dítěti jsou tvořeny ve složitém vývojovém procesu, který souvisí s celým vývojem osobnosti rodiče. Zde také působí vlastní zkušenost z dětství, vztah k vlastním rodičům, citový a psychosociální vývoj, inteligence a vzdělání, ale také i konflikty, úzkosti, napětí, kterými ve vztahu k dítěti rodič prochází. (Kimplová, 2008, s. 23)

Kraus (2008, s. 86) popisuje faktory a podmínky rodinného prostředí, které mají vliv na vývoj jedince, následovně:

- **Demograficko-psychologické podmínky**, ty zahrnují celkovou strukturu rodiny, kde jde především o to, zda je rodina úplná či neúplná, jaký je počet dětí v rodině, zda se vyskytují výchovné problémy aj. Dále pak zahrnují vnitřní stabilitu rodiny, kde nejdůležitější jsou vztahy mezi rodiči a dětmi.

- **Materiálně- ekonomické faktory**, které se dále dělí do skupin. První z nich je zaměstnanost rodičů a vliv této zaměstnanosti na děti. Další jsou: charakter a kvalita bydlení a vybavení domácnosti, finanční zajištění, individuální potřeba rodiny jako součást životního stylu, vliv techniky a technických prostředků na život rodiny a další oblasti jako jsou například materiální podmínky pro zájmovou činnost a pro přípravu do školy.

- **Kulturně-výchovné oblasti** obsahují zejména hodnotovou orientaci a vzdělání rodičů, životní styl především v souvislosti s využitím volného času a míra pedagogizace rodinného prostředí, která se projevuje zejména ve využívání pedagogických prostředků. (Kraus, 2008, s. 86-87)

Rodina a další výchovní činitelé se ve výchově dětí navzájem prolínají, ovšem rodina je nejdůležitější vychovatel, všichni ostatní by měli doplňovat pouze to, čeho ve výchově dosáhli rodiče. Rodiče jsou také zodpovědní za celou výchovu svých dětí, nejenom za tu, která proběhne v rodinném prostředí. Nejdůležitějším předpokladem pro úspěšnou rodinnou výchovu je dobrý společný životní způsob dětí a rodičů. (Střelec, 2005. s. 117-118)

I když se zdá, že v dnešní společnosti jsou děti stále méně závislé na rodičích a stále více na masmédiích, objevují se nestálosti v partnerství a vysoká rozvodovost, rodina se zdá být stále pro většinu lidí nejdůležitější.

3.2 Kariéra

Spokojené partnerské soužití a bezpečné rodinné zázemí jsou spolu se spokojeností se zaměstnáním nejdůležitější pro život člověka. Zaměstnání určuje značnou část identity, občas i jedinečnosti. Málokdo se cítí šťastný, pokud je zaměstnání nenaplnuje, vyčerpává nebo kde se nemůže rozvíjet. (Čákr, 2010, s. 9)

S tímto tvrzením se částečně ztotožňuje i Vendel (2008, s. 15), který tvrdí, že pracovní životní spokojenost člověka závisí na tom, zda může ve svém zaměstnání nalézt uplatnění schopností, osobnostních vlastností, potřeb a zájmů. Stále více lidí si proto nyní hledá smysluplné zaměstnání, které by jim neposkytovalo pouze pokrytí nákladů na živobytí.

Kariéra je významným prvkem, který ovlivňuje smýšlení lidí v rámci plánování rodičovství. Ve společnosti se vyskytují překážky, s nimiž se lidé, kteří chtějí rodinu, setkávají. První takovou překážkou jsou vysoké náklady na uživení dítěte. Toto se může jevit jako velký problém pro jedince s nižšími příjmy. Dále pak také nejistota zaměstnání a s tím spojená nejistota příjmu. Dalším významným faktorem jsou nejistoty spojené s aktuální nebo potenciální nezaměstnaností a problémy získat bydlení. Dnes tráví mladí lidé více času vzděláváním a hledáním stabilního zaměstnání. Z tohoto pak vyplývá tzv. „syndrom odkládání“ rodiny, který je silnější u lidí s vyšším vzděláním. (Sirovátka, 2006, s. 100)

Problém zda zvolit kariéru či mateřství mají zejména ženy. Možný (2006, s. 178-179) poukazuje na tři postoje k zaměstnanosti vdaných žen:

- **Konzervativní stanovisko** – toto stanovisko prohlašovalo, že vdané ženy nemají pracovat, hlavně ne matky, mimo domácnost. To znamená, že dívky byly v rodinách vychovávány k tomu, aby se v pozdějším věku byly schopny postarat o svoji vlastní domácnost. Naopak chlapci byli vychováváni k tomu, aby opustili svoji rodnou domácnost, našli si zaměstnání a založili vlastní rodinu. Toto hledisko již dnes praktický vliv na společnost nemá.

- **Neokonzervativní stanovisko** – toto stanovisko povolovalo práci pouze bezdětným ženám. Předpokládalo, že než se žena vdala, získala zaměstnání a v něm setrvala, dokud se nestala matkou. Když pak přišly děti, zaměstnání opustila a vrátila se k němu, až když děti dorůstaly a její péči už tolik nepotřebovaly.

- **Egalitární přístup** – poukazuje na to, že pokud je mateřská fáze delší, žena je kvalifikovanější a rozvoj v jejím oboru zaměstnání rychlejší, pak ztrácí po čas výchovy dětí krok s dynamikou svého zaměstnání a je pak odsouzena k méně kvalifikované práci, nebo kvalifikaci ztratí úplně. Pokud se ženě podaří si kvalifikaci udržet, roky strávené v domácnosti výchovou dětí jsou znát. (Možný, 2008, s. 180-181)

Klíčem k úspěchu a tomu, zda bude člověk spokojen se svým zaměstnáním a životem je v tom, že by měl dělat to, co jej baví a naplňuje. Při volbě studia je důležité řádně promyslet, čemu by se jedinec v budoucnu rád věnoval, co jej bude naplňovat a co mu zajistí důstojné živobytí.

3.3 Hromadné sdělovací prostředky

Hromadné sdělovací prostředky prošly během posledních padesáti let zajímavým vývojem. Tištěná média opouštějí své výsadní postavení a jsou nahrazovány elektronickými masovými sdělovacími prostředky. Televize ovlivnila nejen tištěná média, ale i mezilidskou komunikaci. Dále se vyvíjí internet, který propojil celý svět. (Popp, 2004)

Podle andragogického slovníku lze hromadné sdělovací prostředky definovat jako prostředky umožňující masové šíření informací. Zahrnují všechna média, která mohou být masově reprodukována. (Palán, 2002, s. 75)

Stejně jako společnost se vyvíjí i hromadné sdělovací prostředky. Během tohoto vznikly dva druhy médií. První z nich jsou masmédiá **tištěná**, což mohou být například noviny, časopisy, knihy apod. druhým typem jsou masmédiá elektronická, ty zahrnují například televizi, internet, počítač aj. (Kraus a Poláčková, 2001, s. 63)

Před nástupem médií si lidé utvářeli představu o minulosti a o světě, který se nachází za možnostmi jejich života, za hranicemi jejich společenství a okolí. Společnost umožňovala jedincům život řízený tradicemi. S rozvojem médií lidé získali možnost prožívat nové události, pozorovat jiné lidi, dozvídat se nové věci z míst, která si doposud mohli pouze představovat, byli stále více vtahováni do komunikačních sítí, které nemají charakter komunikace tváří v tvář. Při utváření nových představ o vlastní identitě a možnostech, které se jim otevírají, lidé začali stále méně spoléhat na tradici a symbolické materiály. Začali se spoléhat více na své vlastní zdroje a materiály, jež jim dodávala média. Tradice tak ztratila zakotvení v praktickém každodenním životě. (Thompson, 2004, s. 148-149)

Funkce masmédií jsou různé, nejčastěji je to informovat, bavit, vychovávat, přesvědčovat a vzdělávat (Palán, 2002, s. 75).

Vliv médií na publikum existuje, není ovšem jednoduchý ani přímočarý. Není jednoduché jej předvídat, odhadovat a hodnotit. Je ovšem značný. Je ovšem nutno zmínit, že různá média mají na publikum různý vliv. Je to závislé především na tom, jaké je jejich prestiž, jak velkou skupinu osob oslovují nebo jak moc je tato skupina manipulovatelná. Média kromě krátkodobého a lineárního působení mají také dlouhodobý efekt. (Bednář, 2012, s. 37)

Masová média ohrožují postoje a chování mladší generace a nejen jí. V současné době dochází k devalvaci hodnot a ke ztrátě mravní zodpovědnosti a zábran. Ztráta svědomí a neprofesionalita představují základnu, na které pak vyrůstá arogance a agresivita. (Kraus a Poláčková, 2001, s. 70-71)

Masmédia přináší mnoho jak mnoho pozitivního, tak i negativního. Nabízí možnost získávání informací, vzdělávání nebo poznání nových představ o světě. Děti nezískávají zkušenosti pouze z rodinného prostředí, ale díky médiím jako například televize nebo internet, získávají nový rozměr možností hodnotit své rodinné prostředí, tradice, chování dospělých aj. hromadné sdělovací prostředky také mohou zkreslovat rozhodování při formě partnerského soužití či volbě partnera.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 REALIZACE VÝZKUMU

Pro realizaci výzkumného šetření jsme zvolili deskriptivní výzkumný problém, na jehož základě jsme realizovali kvantitativní výzkum. „Deskriptivní výzkumný problém zjišťuje a popisuje situaci, stav nebo výskyt určitého jevu“ (Gavora, 2010, s. 56).

Výzkumným problémem bakalářské práce je zjistit, jaká je upřednostňovaná forma partnerského soužití z pohledu žáků středních škol.

4.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem empirické části naší práce je zjistit, jaký je názor současné mladé generace středoškolských studentů na problematiku volby formy partnerského soužití.

Následně jsme stanovili dílčí cíle:

1. Zjistit, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých forem partnerského soužití z pohledu respondentů.
2. Vymežit preference studentů v jejich budoucím životě v oblasti partnerství a manželství.
3. Zjistit, zda rodinné prostředí, ve kterém studenti vyrůstali, ovlivňuje ze subjektivního hlediska jejich volbu partnerského soužití.
4. Zjistit, jaké je zaměření studentů středních škol po absolvování jejich dosavadního studia.

4.2 Formulace výzkumných otázek

V rámci kvantitativního výzkumu jsme si položili následující otázky:

1. Jaké jsou názory respondentů na jednotlivé formy soužití?
 - 1.1. Jaké jsou názory respondentů na manželství?
 - 1.2. Jaké jsou názory respondentů na nesezdané soužití?
 - 1.3. Jaké jsou názory respondentů na formu soužití singles?
 - 1.4. Jaké jsou názory respondentů na formu soužití mingles a registrované partnerství?

2. Jak studenti vidí svůj budoucí život v oblasti partnerství?
3. Jaké je zaměření respondentů po absolvování jejich dosavadního studia?
4. Ovlivňuje soužití rodičů a rodinné prostředí respondentů ze subjektivního hlediska jejich volbu partnerství?

4.3 Výzkumný soubor

Základní výzkumný soubor byl pro účely naší práce vybrán metodou záměrného výběru. Tvořili jej žáci středních škol v Jihomoravském kraji, konkrétněji na Hodonínsku. Výběrovým souborem byli studenti čtvrtých ročníků zejména z důvodu zlomových životních událostí, kdy je po dosažení úplného středního vzdělání čeká rozhodování o preferencích v jejich dalším životě.

Pro úplnost uvádíme i tabulky absolutních a relativních četností a následně i grafické zpracování charakteristiky výzkumného souboru.

Charakteristika výzkumného souboru dle věku:

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
17 let	0	0
18 let	40	29,2
19 let	84	62,8
Jiný	11	8,0
Σ	137	100 %

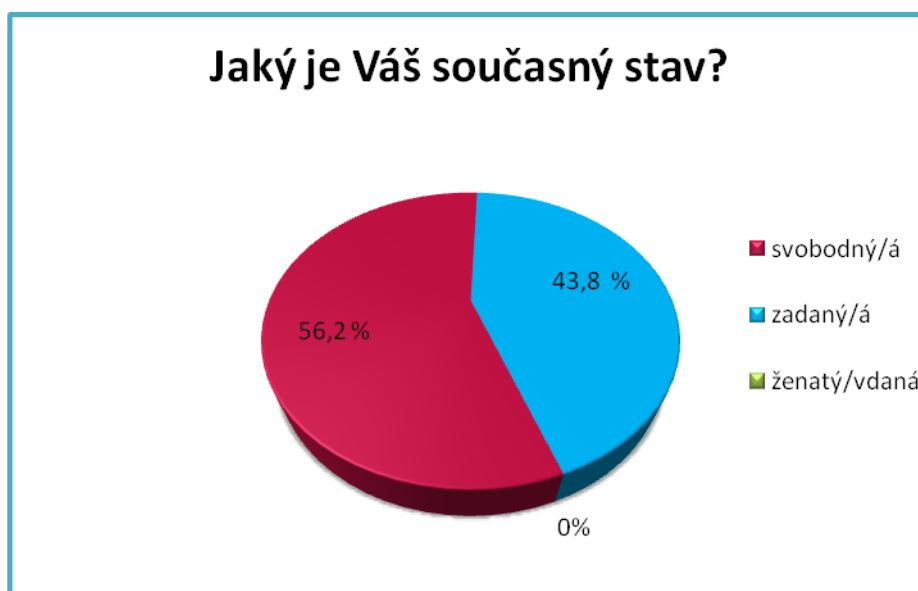
Tabulka 1: Charakteristika výzkumného souboru dle věku.

Z celkového počtu 137 respondentů bylo nejvíce ve věku 19 let (62,8 %). Méně pak bylo studentů ve věku 18 let (29,2 %) a 11 (8 %) respondentů uvedlo, že jejich věk je 20 nebo 21 let.

Charakteristika výzkumného souboru dle pohlaví a stavu:

	Muž	Žena	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Svobodný/á	34	43	77	56
Zadaný/á	15	45	60	44
Ženatý/vdaná	0	0	0	0
Σ	49	88	137	100 %

Tabulka 2: Charakteristika výzkumného souboru dle stavu a pohlaví.

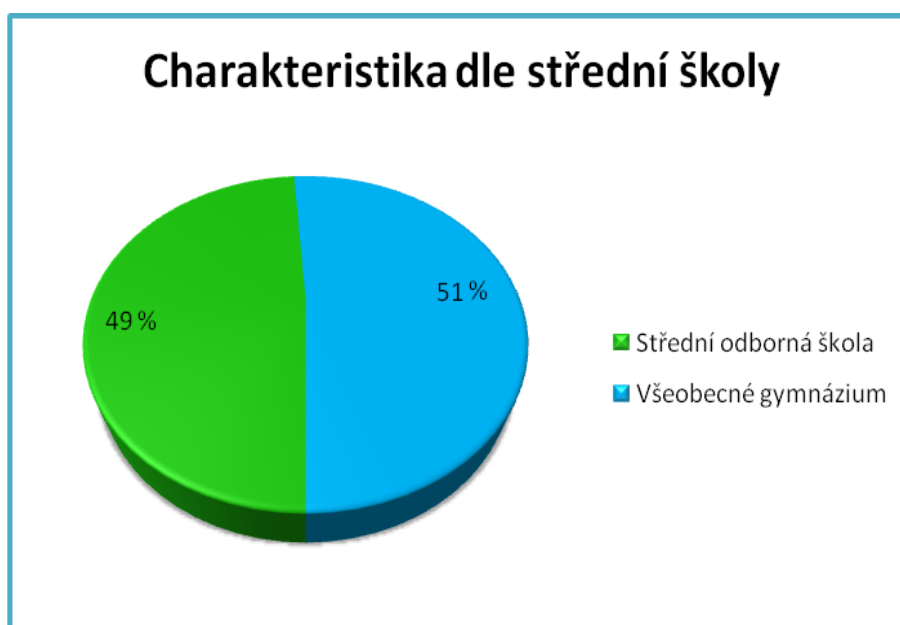

Graf 1: Charakteristika výzkumného souboru dle stavu.

Dle odpovědí je svobodných 34 mužů a 43 žen, celkem tedy 77 (56 %) respondentů. Odpověď zadaný/zadaná uvedlo ve výzkumném šetření 15 mužů a 45 žen, celkem tedy 60 (44 %) studentů. Žádný z respondentů nebyl v době výzkumu ženatý či vdaná.

Charakteristika dle typu střední školy:

	Muž	Žena	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Střední odborná škola	21	46	67	49
Všeobecné gymnázium	28	42	70	51
Σ	49	88	137	100 %

Tabulka 3: Charakteristika výzkumného souboru dle typu střední školy*Graf 2: Charakteristika výzkumného souboru dle typu střední školy.*

Dotazníkové šetření probíhalo na středních odborných školách i na všeobecných gymnáziích. Z celkového počtu 137 respondentů bylo ze středních odborných škol 21 mužů a 46 žen, celkem tedy 67 (49 %) respondentů. Ze všeobecných gymnázií bylo 28 mužů a 42 žen, což je v konečném výsledku 70 (51 %) respondentů.

4.4 Metoda sběru dat

K realizaci výzkumu jsme využili kvalitativní výzkumnou metodu – dotazník. Tato metoda umožňuje oslovení většího množství respondentů, zajišťuje anonymitu a je přehledná ve vyhodnocování výsledků. Dle Chrásky (2007, s. 163) je dotazník „soustava

předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.“

Dotazník se skládá celkem z 26 otázek, první část otázek se týkala socio-demografických údajů, další část otázek se již týkala samotného problému. Dotazník obsahuje otázky uzavřené a polouzavřené, které obsahují dichotomické a polytomické položky, které jsou výběrové a výčtové. Dále dotazník obsahuje jednu otevřenou otázku, kde mají respondenti možnost vyjádřit svůj konkrétní názor.

4.5 Zpracování dat

Výzkum byl prováděn v měsíci únoru, kdy jsme rozdali na středních školách v Jihomoravském kraji celkem 180 dotazníků. Zpět se vrátilo 149 dotazníků, návratnost tedy činila 82,8 %. Po prvotním zpracování muselo být vyřazeno 12 dotazníků kvůli chybějícím či nevyhovujícím odpovědím. Následně byla všechna data zaznamenána a vyhodnocena pomocí programu MS Excel. Všechny výsledky jsou pečlivě zaznamenány v tabulkách pomocí absolutních a relativních četností. Pro lepší přehlednost jsme k tabulkám doplnili grafické znázornění.

5 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

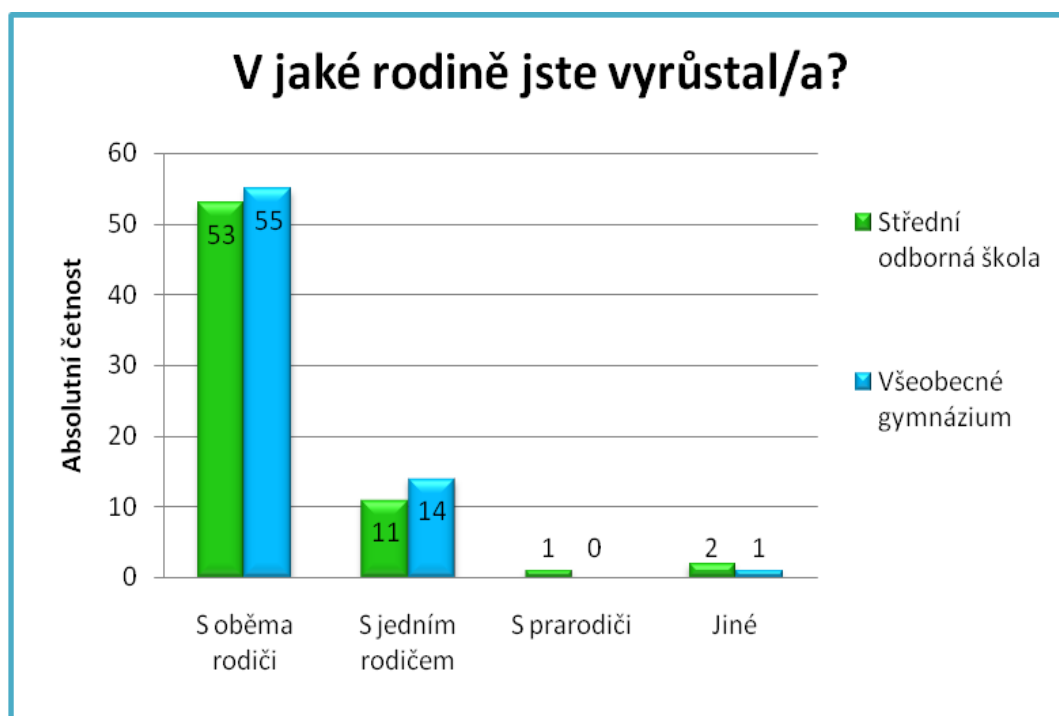
Tato kapitola obsahuje analýzu a interpretaci dat získaných z výzkumu. Data jsou zaznamenána do tabulek a vyjádřena absolutními a relativními četnostmi. Dále jsou data znázorněna pomocí grafů.

Otázky č. 1, 2, 3 a 4 se týkaly se socio-demografických údajů. Jsou zaznamenány v tabulkách a grafech v podkapitole 4.3 Výzkumný soubor.

Otázka č. 5: V jaké rodině jste vyrůstal/a?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
S oběma rodiči	108	78,8
S jedním rodičem	25	18,2
S prarodiči	1	0,8
Jiné	3	2,2
Σ	137	100,0 %

Tabulka 4: V jaké rodině jste vyrůstal/a?

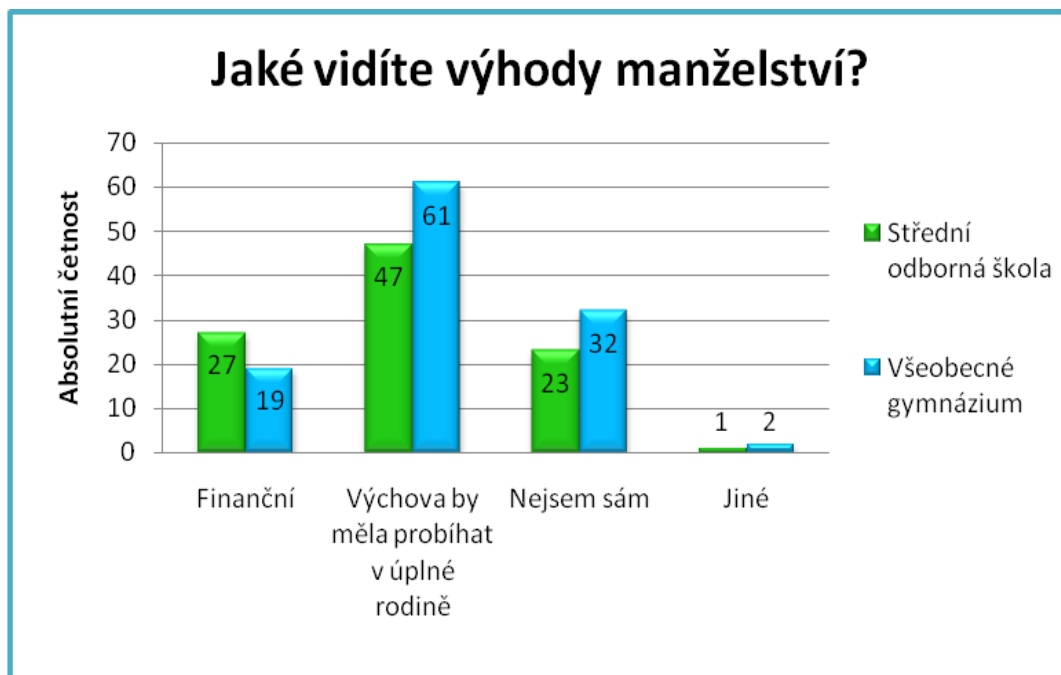
Graf 3: V jaké rodině jste vyrůstal/a?

Tabulka č. 4 vypovídá o tom, jaké jsou absolutní a relativní četnosti vzhledem ke všem respondentům. Graf č. 3 popisuje, v jaké rodině respondenti vyrůstali. Porovnává, jak se liší odpovědi respondentů ze Středních odborných škol a Všeobecných gymnázií. Naprostá většina studentů (108 respondentů, čili 78,8 %) odpověděla, že vyrůstali v rodině s oběma rodiči. Tato skutečnost je v dnešní době vzácností. Je všeobecně známo, že v dnešní společnosti dochází k rozvodu u jednoho ze dvou manželství, čili 50 %, což je statisticky potvrzeno Českým statistickým úřadem. V roce 2010 dosahovala úhrnná rozvodovost dle ČSÚ právě 50 %, v roce 2012 pak klesla na 44,5 % (ČSÚ, 2013). S jedním rodičem dle výzkumu vyrůstalo 25 (18,2 %) respondentů, jeden respondent (0,8 %) uvedl, že vyrůstal s prarodiči. Možnost odpovědi „jiné“ zvolili 3 (2,2 %) respondenti. Zde měli respondenti možnost uvést, v jaké rodině vyrostli. Z odpovědí vyplynulo, že studenti nejprve žili v úplné rodině, až později se jejich rodiče rozvedli. Dále pak vyplynulo, že respondenti žili s jedním rodičem, konkrétně s matkou a jejím přítelem.

Otázka č. 6: Jaké vidíte výhody manželství?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Finanční	46	21,8
Výchova dětí by měla probíhat v úplné rodině	108	50,9
Nejsem sám	55	25,9
Jiné	3	1,4
Σ	212	100,0 %

Tabulka 5: Jaké vidíte výhody manželství?

Graf 4: Jaké vidíte výhody manželství?

Otázka č. 6 se soustřeďuje na názory respondentů na výhody manželství. Tato otázka umožňovala studentům vícečetné odpovědi. Z jejich názorů vyplývá, že největší výhodou manželství je, že děti jsou vychovávány v úplné rodině. Tato odpověď byla studenty zvolena 108x (50,9 %). Další odpovědi získaly méně četností, ale i tak jsou velmi významné. Možnost, kdy studenti uvedli jako výhodu, že nejsou sami, byla zvolena 55x (25,9 %) a odpověď, kdy respondenti vidí výhodu manželství ve finanční stránce, byla zvolena 46x (21,8 %). Poslední možností byla otevřená možnost odpovědi, kterou studenti zvolili 3x (1,4 %). Zde měli možnost vyjádřit svůj názor vlastními slovy. Mezi odpověďmi bylo, že nevidí žádnou výhodu manželství, dále pak že výhodou manželství je vzájemná podpora a opora v partnerovi. Nejvíce nás zaujala odpověď s největší četností. I když se ve společnosti nachází různé formy partnerského soužití, respondenti nejčastěji volili, že by děti měly být vychovávány v úplné rodině. S jejich názorem se plně ztotožňujeme. Z jejich odpovědi proto vyplývá, že rodina stále zaujímá vysoký status v naší společnosti.

Otázka č. 7: Jaké vidíte nevýhody manželství?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Více povinností	60	29,0
Ztráta nezávislosti	83	40,1
Ekonomická závislost	40	19,3
Monogamní život	24	11,6
Jiné	0	0,0
Σ	207	100,0 %

Tabulka 6: Jaké vidíte nevýhody manželství?

Graf 5: Jaké vidíte nevýhody manželství?

Tabulka č. 6 a graf č. 5 zobrazují údaje, které jsme získali v dotazníku položkou č. 7. Tato otázka nabízela respondentům vícečetné odpovědi, mohli tak vyjádřit svůj názor ve více bodech. Odpovědi na otázku nevýhod manželství se různily. Žádná nedosahovala větší poloviny. Z jejich odpovědí tedy plyne, že jako největší nevýhodu manželství vidí ve ztrátě nezávislosti. Tato odpověď byla studenty zvolena 83x (40,1 %). Druhé největší hodnoty dosahovala odpověď Více povinností. Tato byla zvolena 60x (29,0 %). Domníváme se, že každé partnerství spolu nese více povinností, u manželství tomu není jinak. Zdá se ovšem, že pro mladé lidi je právě manželství spojeno s přijutím větší míry povinností. Ekonomická závislost byla v rámci sedmé položky v dotazníku zvolena celkem 40x (19,3 %). Manželství s sebou přináší do vztahu jisté ekonomické povinnosti. Uzavřením sňatku

mezi mužem a ženou vzniká oběma vzájemná vyživovací povinnost dle § 697 zákona č. 89/2012 Sb. Občanského zákoníku (ČESKO, 2012, s. 8). Výrazné rozdíly v odpovědích závislých na typu školy jsme neshledali. Menší rozdíl se objevuje v rámci odpovědi, která říká, že nevýhodou manželství je monogamní život. Tato odpověď byla zvolena celkem 24x, což je 11,6 %. Četnost odpovědí na tuto otázku je vyšší u respondentů navštěvující Všeobecné gymnázium. Odpovědět jinou možností, než byly nabízené, nezvolil žádný respondent.

Otázka č. 8: Jaké vidíte výhody nesezdaného soužití?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Finanční	20	8,9
Snadný případný rozchod	72	32,0
Určitá míra nezávislosti	59	26,2
Žádné právní závazky vůči partnerovi/ce	74	32,9
Jiné	0	0,0
Σ	225	100,0 %

Tabulka 7: Jaké vidíte výhody nesezdaného soužití?

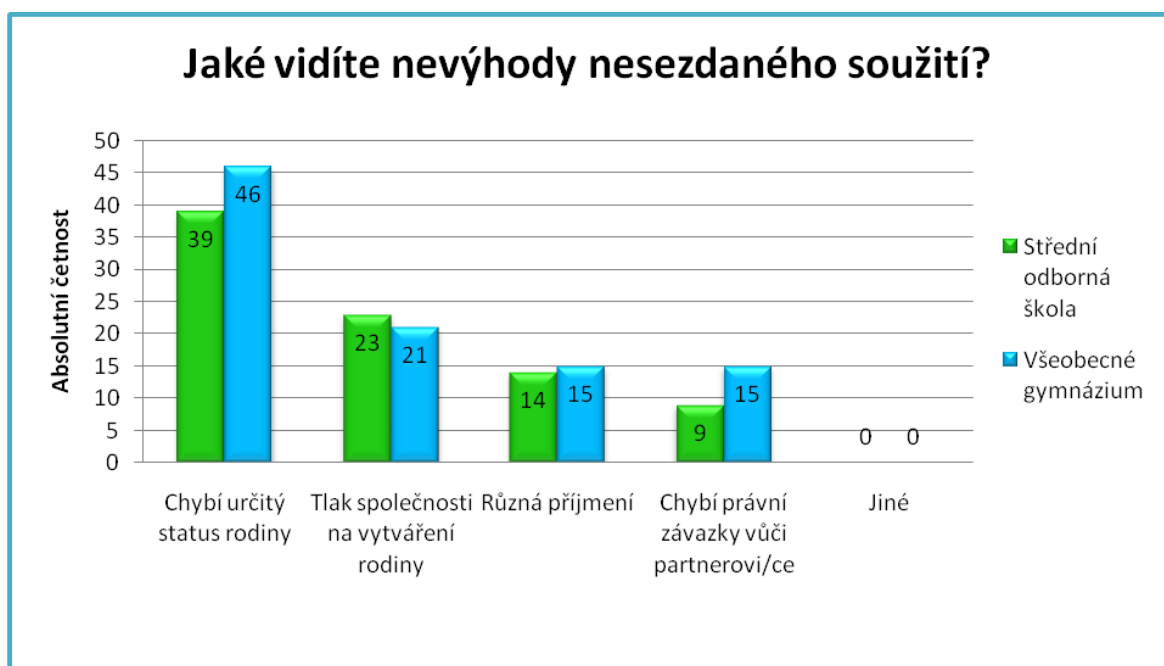
Otázka č. 8 zjišťovala, co respondenti považují za výhody nesezdaného soužití. Tato otázka také nabízela studentům více možností odpovědi. Výrazné odlišnosti v odpovědích závislých na typu škol se v této položce nevyskytovaly. Dle získaných údajů nám vyplývá, že respondenti nepreferují určitý typ výhody, četnosti u jednotlivých možností odpovědi se výrazně neliší. Pouze možnost Finanční výhody byla zvolena celkem 20x, což je 8,9 % všech odpovědí. Ekonomická nezávislost dle našeho výzkumu není preferující výhodou nesezdaného soužití. Studenti spíše volili výhodu žádných právních závazků vůči partnerovi, či partnerce. Tato možnost dosahovala absolutní četnosti 74, což je 32,9 % celku. Možnost snadného případného rozchodu byla zvolena 72 x (32,0 %) a „určitou míru nezávislosti“ zvolili respondenti celkem 59x (26,2 %). Z analýzy této otázky tudíž vyplývá, že studenti čtvrtých ročníků středních škol vidí nejvíce výhody v tom, že nejsou k partnerovi v této formě soužití nijak právně vázáni. S tím také souvisí možnost snadného případného rozchodu. Páry jsou tím ušetřeny mnohdy zdlouhavému procesu rozvodu. Zde ovšem vzniká problém dělení majetku při případném rozchodu. Majetkové poměry nejsou v nesezdaném soužití nijak právně ošetřeny. Nesezdané soužití není pojištěno žádným

právním dokumentem, tudíž je na tuto formu partnerství nahlíženo jako na nezávislejší. Respondenti i v této otázce měli možnost vyjádřit jiný názor na výhody nesezdaného soužití, než jim byly nabídnuty v položce dotazníku. Toto možnost nezvolil ani jeden ze studentů.

Otázka č. 9: Jaké vidíte nevýhody nesezdaného soužití?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Chybí určitý status rodiny	85	46,7
Tlak společnosti na vytváření rodiny	44	24,2
Různá příjmení	29	15,9
Chybí právní závazky vůči partnerovi/ce	24	13,2
Jiné	0	0
Σ	182	100%

Tabulka 8: Jaké vidíte nevýhody nesezdaného soužití?

Graf 6: Jaké vidíte nevýhody nesezdaného soužití?

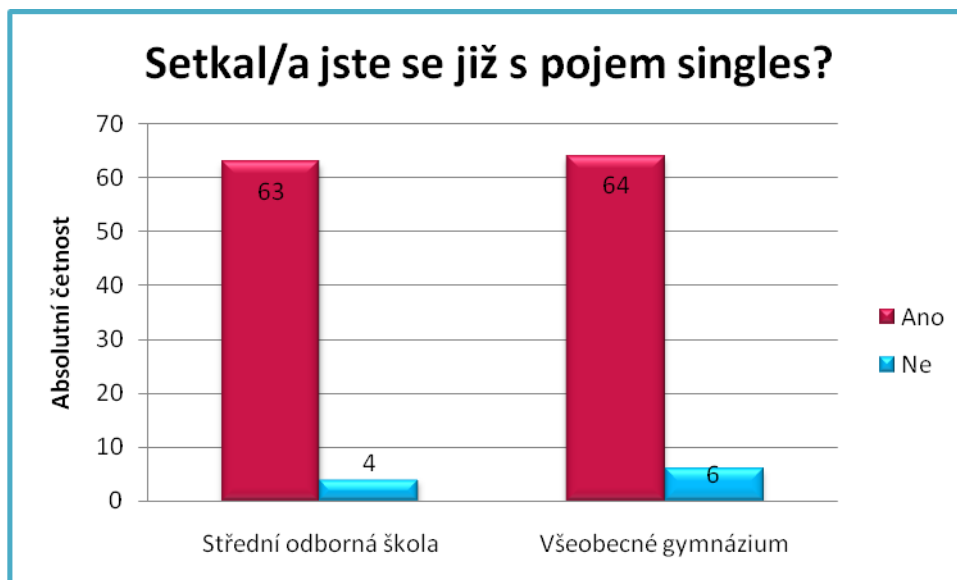
Otázkou č. 9 jsme zjišťovali, jaké nevýhody spatřují respondenti v nesezdaném soužití. Největší četnosti dosahovala možnost odpovědi, že chybí určitý status rodiny. Tato možnost byla zvolena 85x (46,7 %). Další možnost, taktéž týkající se rodiny, která dosahovala druhé největší četnosti, byl „tlak na vytváření rodiny“, tato možnost byla respondenty zvolena 44x (24,2 %). Různá příjmení byla studenty zvolena 29x (15,9 %) a

možnost, že chybí právní závazek vůči partnerovi či partnerce, byla zvolena 24x (13,2 %). Z výsledků této položky v dotazníku jsme zjistili, že respondenti považují za největší nevýhodu této formy chybějící status rodiny. Tento údaj koresponduje s odpovědí s největší četností v otázce č. 6, kdy respondenti nejčastěji volili, že výchova dětí by měla probíhat v úplné rodině. Z toho nám plyne, že respondenti stále vidí rodinu jako důležitou instituci společnosti. Rozdílnost příjmení četností předčila právní závazky, které v tomto typu soužití chybí. Vysvětlením by mohla být rostoucí obliba alternativních partnerských forem života, kde se právě tyto právní závazky nevyskytují. Obě možnosti dosahovaly malých absolutních četností v rámci nevýhod nesezdaného soužití. Možnost, kterou respondenti mohli využít pro jejich vlastní případné nevýhody nesezdaného soužití, ani jeden z nich nevyužil.

Otázka č. 10: Setkal/a jste se již s pojmem singles?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	127	92,7
Ne	10	7,3
Σ	137	100,0 %

Tabulka 9: Setkal/a jste se již s pojem singles?

Graf 7: Setkal/a jste se již s pojem singles?

Graf č. 7 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda se již setkali s pojmem singles. V poměrně většině studenti odpovídali, že se s pojmem již setkali. Povědomí o pojmu

singles u středoškolských studentů dosahuje vysokých hodnot. Celkem 127 žáků, což je 92,7 % odpovědělo, že se s pojmem již setkali, 10 respondentů (7,3 %) uvedlo, že doposud ne. Studenti podle dle dotazníku mají již o single životní formě nějaké povědomí. Četnosti odpovědí dosahovaly v rámci střední školy i všeobecného gymnázia podobných hodnot.

Otázka č. 11: Co si představujete pod pojem singles?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Život bez partnera	121	88,3
Přátelství s výhodami	10	7,3
Partnerství bez společné domácnosti	6	4,4
Nevím	0	0,0
Jiné	0	0,0
Σ	137	100,0 %

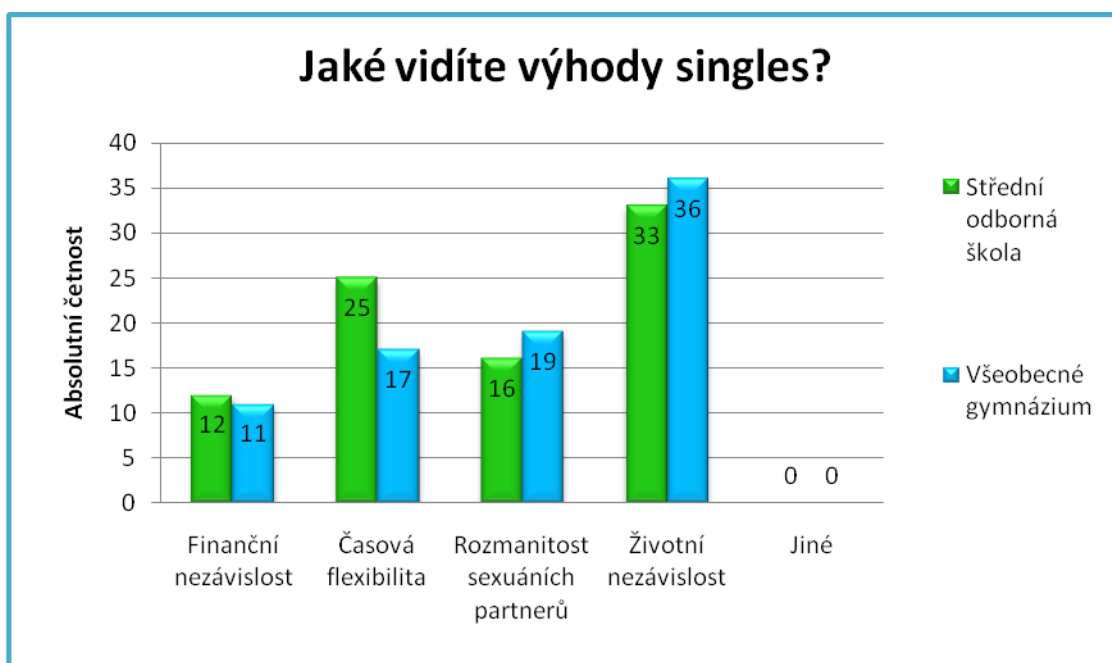
Tabulka 10: Co si představujete pod pojem singles?

Tabulka č. 10 znázorňuje data, která jsme v dotazníku získali položkou č. 11. Respondenti uváděli, co si pod pojmem singles představují. Naprostá většina studentů (121; 88,3 %) odpovídala, že si pod pojmem představují život bez partnera. Tato odpověď odpovídá zodpovězeným položkám v tabulce č. 8, kdy respondenti uváděli, zda se s pojmem singles již setkali či ne. Studenti, kteří uváděli, že si pod pojmem singles představují přátelství s výhodami, dosahovali četnosti 10, což je 7,3 % všech respondentů. Možnost odpovědi „partnerství bez společné domácnosti“ uvedlo 6 respondentů (4,4 %). Možnost výběru „nevím“ a „jiné“, ve které studenti mohli volit vlastní představu o pojmu singles, nezvolil žádný respondent.

Otázka č. 12: Jaké vidíte výhody singles?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Finanční nezávislost	23	13,6
Časová flexibilita	42	24,9
Rozmanitost sexuálních partnerů	35	20,7
Životní nezávislost	69	40,8
Jiné	0	0,0
Σ	169	100,0 %

Tabulka 11: Jaké vidíte výhody singles?

Graf 8: Jaké vidíte výhody singles?

Položka dotazníku č. 12 zjišťovala, jaké výhody spatřují respondenti v partnerské formě singles. Největší rozdílnosti v četnosti odpovědí dle druhu střední školy jsme zaznamenali u možnosti odpovědi „časová flexibilita“. Zde byla odpověď zvolena 42x (24,9 %). Jedinec, který si zvolil formu soužití singles nemusí svůj čas přizpůsobovat partnerovi, tudíž jej může využívat zcela dle svého uvážení. Což je také do jisté míry spojeno s životní nezávislostí, tato možnost odpovědi byla zvolena celkem 69x, což je 40,8 % všech odpovědí. Jako další výhodu singles formy soužití respondenti uváděli rozmanitost sexuálních partnerů. Tato možnost byla celkem zvolena 35x, což je 20,7 %. Další možností

byla uváděna finanční nezávislost. Tato odpověď byla zvolena 23x (13,6 %). Možnost vlastního vyjádření další možnosti výhody singles formy soužití respondenti nevyžili.

Otázka č. 13: Jaké vidíte nevýhody singles?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Finanční nevýhody - jeden příjem	25	15,7
Osamocenost	110	69,2
Společenský tlak na vytvoření rodiny	24	15,1
Jiné	0	0,0
Σ	159	100,0 %

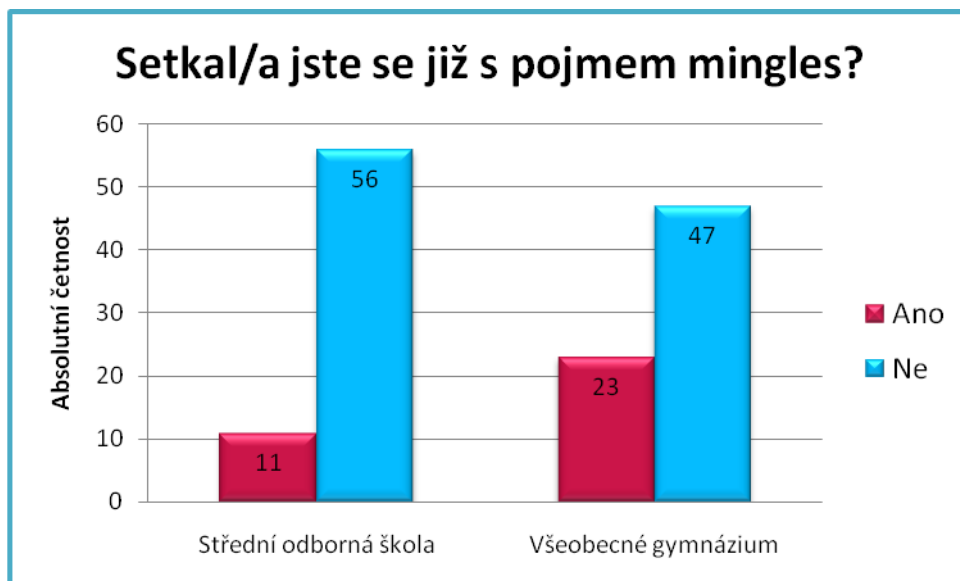
Tabulka 12: Jaké vidíte nevýhody singles?

Tabulka č. 12 zobrazuje data, která jsme získali položkou č. 13. Respondenti z nabízených možností volili, které považují za nevýhody singles formy partnerského soužití. Nejvíce volenou odpovědí byla osamocenost, která byla zvolena 110x, což představuje v rovině relativních četností 69,2 %. Tato nevýhoda se zdá být opodstatněná, jen málo lidí snáší samotu dobře anebo ji vyhledává. Jako dočasný stav je lidmi vyhledávána, ovšem jako životní partnerská forma vyhovuje jen malému počtu lidí. Velmi podobných četností dosáhly odpovědi týkající se finančních nevýhod a společenského tlaku na vytvoření rodiny. Finanční nevýhody, kdy jedinec má pouze jeden příjem byly zvoleny 25x, což je 15,7 % celkových odpovědí. Záleží ovšem na člověku, na tom, jaké jsou jeho finanční možnosti. Společenský tlak na vytvoření rodiny dosáhl četnosti velmi podobné jako v předešlé odpovědi. Tato možnost byla respondenty zvolena 24x (15,1 %). Jiné nevýhody respondenti v našem výzkumu neuváděli.

Otázka č. 14: Setkal/a jste se již s pojmem mingles?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	34	24,8
Ne	103	75,2
Σ	137	100,0 %

Tabulka 13: Setkal/a jste se již s pojmem mingles?

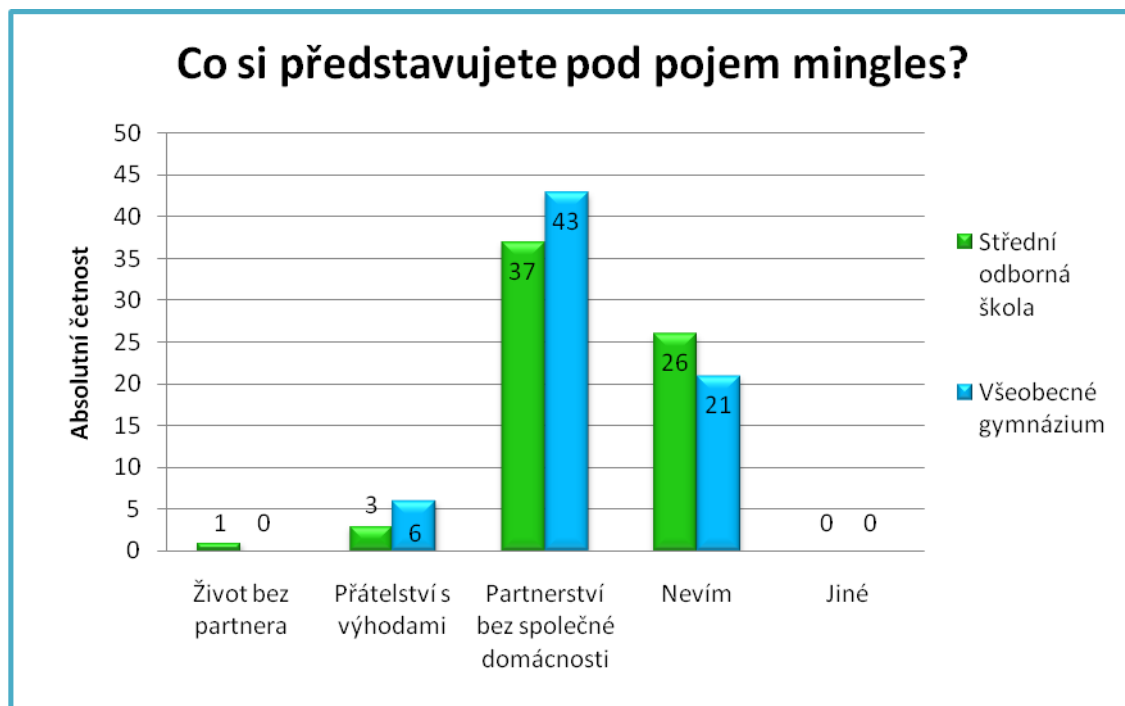
Graf 9: Setkal/a jste se již s pojmem mingles?

Úkolem otázky č. 14 bylo zmapovat povědomí respondentů o formě soužití mingles. Výzkumem jsme zjistili, že většina studentů se s tímto pojmem doposud nesešla. Zjistili jsme, že 34 studentů (24,8 %) se s pojmem mingles již setkali. Větších hodnot dosáhla odpověď, kdy respondenti uváděli, že o pojmu doposud neslyšeli. Celkem 103 studentů (75,2 %) uvedlo, že je pro ně pojem mingles dosud neznámý. Hodnoty, které jsme získali, ukazují, že studenti všeobecného gymnázia, jak dokazuje graf č. 9, mají povědomí o mingles větší než studenti středních odborných škol.

Otázka č. 15: Co si představujete pod pojmem mingles?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Život bez partnera	1	0,7
Přátelství s výhodami	9	6,6
Partnerství bez společné domácnosti	80	58,4
Nevím	47	34,3
Jiné	0	0,0
Σ	137	100,0 %

Tabulka 14: Co si představujete pod pojmem mingles?

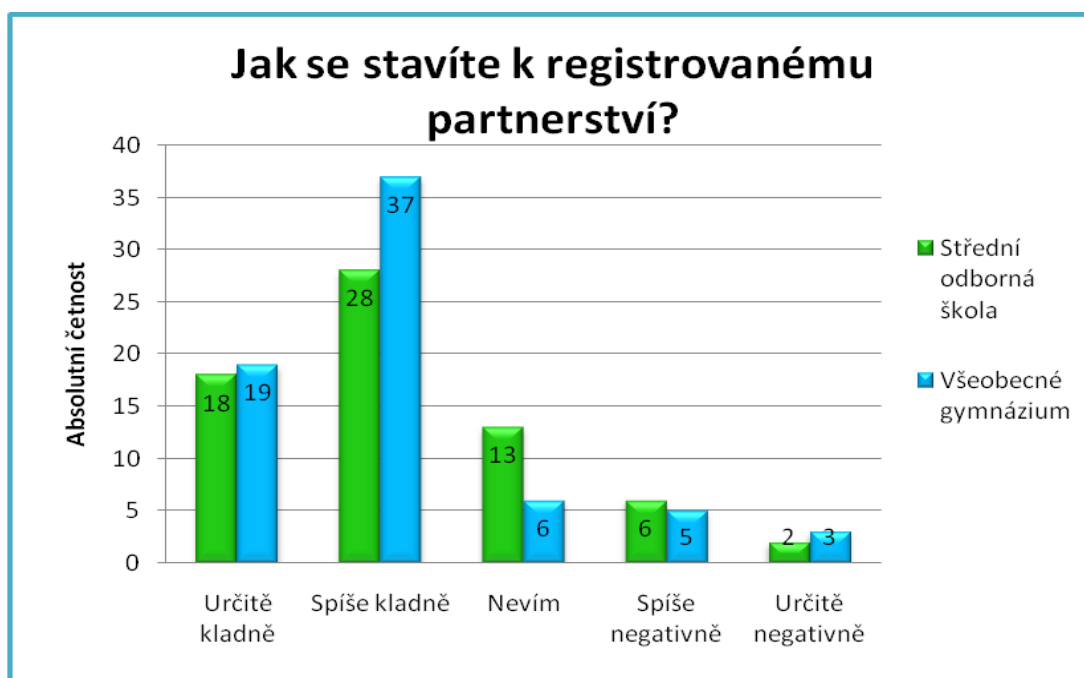
Graf 10: Co si představujete pod pojmem mingles?

Graf č. 10 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, co si představují pod pojem mingles, v závislosti na typu školy. Tato položka má za úkol zjistit, jakou mají respondenti představu o pojmu mingles, bez závislosti na předešlé položce. Největší počet žáků (80; 58,4 %) odpověděl, že si pod tímto pojmem představuje partnerství bez společné domácnosti. Z této odpovědi nám plyne, že i když v předešlé položce bylo ze 75,2 % respondenty uváděno, že o pojmu mingles dosud neslyšeli, zde se více než polovina studentů shodla, že se jedná právě o partnerství bez společné domácnosti. Odpověď „nevím“ zvolilo 47 (34,3 %) respondentů, z tohoto počtu bylo 26 studentů ze středních odborných škol a 21 studentů ze všeobecných gymnázií. Představa studentů, kdy se domnívají, že mingles je určitá forma přátelství s výhodami bylo 9, což je 6,6 % všech respondentů. Pouze 1 (0,7 %) student odpověděl, že si pod tímto pojmem představuje život bez partnera. Žádný ze 137 respondentů se v nabízené možnosti nevyjádřil o vlastní představě pojmu mingles.

Otázka č. 16: Jak se stavíte k registrovanému partnerství?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Určitě kladně	37	27,0
Spíše kladně	65	47,5
Nevím	19	13,9
Spíše negativně	11	8,0
Určitě negativně	5	3,6
Σ	137	100,0 %

Tabulka 15: Jak se stavíte k registrovanému partnerství?

Graf 11: Jak se stavíte k registrovanému partnerství?

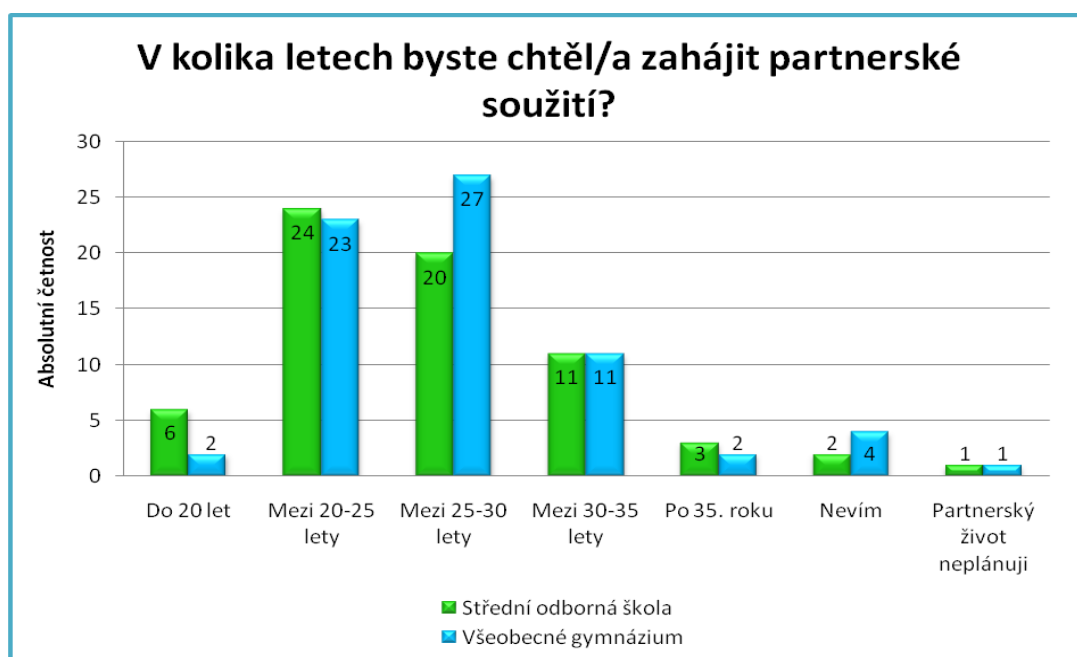
Otázka č. 16 zjišťovala, jak se respondenti staví k registrovanému partnerství. Celkem 37 (27,0 %) respondentů odpovědělo, že se k registrovanému partnerství staví určitě kladně. Spíše kladný postoj má 65 studentů, což je 47,5 %. Z tohoto vyplývá, že více jak polovina respondentů je tolerantní k této formě partnerského soužití. Ve společnosti je velmi důležité být tolerantní k ostatním lidem, kladné přijetí způsobu života jiných lidí je krokem k lepší společnosti. Celkem 19 studentů (13,9 %) nedokáže vyjádřit, zda je jejich názor na registrované partnerství v kladné či záporné rovině. Spíše negativní názor má 11 respondentů, což je 8,0 % všech respondentů. Určitě negativně se vůči registrovanému

partnerství vyjádřilo 5 respondentů (3,6 %), z nichž dva byli ze střední odborné školy a tři ze všeobecného gymnázia.

Otázka č. 17: V kolika letech byste chtěl/a zahájit partnerské soužití?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Do 20 let	8	5,8
Mezi 20-25 lety	47	34,3
Mezi 25-30 lety	47	34,3
Mezi 30-35 lety	22	16,1
Po 35. roku	5	3,6
Nevím	6	4,4
Partnerský život neplánuji	2	1,5
Σ	137	100,0 %

Tabulka 16: V kolika letech byste chtěl/a zahájit partnerské soužití?

Graf 12: V kolika letech byste chtěl/a zahájit partnerské soužití?

Otázka č. 17 se zaměřovala na budoucí plány respondentů v oblasti partnerství. V této otázce se vyskytl jev, kdy dvě odpovědi dosáhly stejného počtu četností odpovědí. Zde se pouze lišilo složení respondentů dle typu střední školy. Studenti nejčastěji volili, že by rádi zahájili partnerský život mezi 20-25 lety a mezi 25-30 lety. Obě tyto možnosti byly zvoleny celkem 47x, což je 34,3 %. Zaujaly proto prvenství v absolutních i relativních četnostech

v rámci položky č. 17 v dotazníku. Stejný počet odpovědí v rámci typů středních škol se vyskytl u odpovědi, kdy respondenti plánují zahájit partnerský život mezi 30-35 lety. Tuto možnost zvolilo 22 (16,1 %) respondentů, přičemž z každého typu školy to bylo přesně 11 respondentů. Do 20 let by rádo založilo partnerský život 8 studentů, což je 5,8 % všech respondentů. Studentů, kteří nejsou doposud rozhodnutí, bylo 6 (4,4 %), po 35. roku věku by rádo založilo partnerské soužití 5 (3,6 %) respondentů a pouze dva studenti (1,5 %) uvedli, že partnerský život neplánují.

Otázka č. 18: Plánujete v budoucnosti sňatek?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Určitě ano	51	37,2
Spíše ano	47	34,3
Nevím	27	19,7
Spíše ne	10	7,3
Určitě ne	2	1,5
Σ	137	100,0 %

Tabulka 17: Plánujete v budoucnosti sňatek?

Tabulka č. 17 znázorňuje data, která jsme získali položkou v dotazníku, která zjišťovala, zda respondenti v budoucnosti plánují sňatek. Nejvíce respondentů se vyjádřilo, že manželství v jejich životě plánují. Konkrétně 51 (37,2 %) studentů uvádí, že sňatek určitě plánují a 47 (34,3 %) respondentů uvedlo, že spíše se budou v budoucnosti přiklánět k manželství. 27 (19,7 %) respondentů není doposud rozhodnuto, zda plánují v budoucnosti sňatek, či ne. Celkem 10 respondentů, což je 7,3 % všech respondentů uvedlo, že sňatek v budoucnosti spíše neplánuje. Nejméně respondentů uvedlo (2; 1,5 %), že manželskou formu soužití ve svém životě určitě neplánují. Z této otázky nám proto vyplývá, že pro většinu respondentů je manželství plánovanou formou partnerského soužití, tudíž tuto instituci nepovažují za přežitek, ale jako důležitou součást života.

Otázka č. 19: Plánujete v budoucnosti založení rodiny?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Určitě ano	71	51,8
Spíše ano	44	32,1
Nevím	15	11,0
Spíše ne	4	2,9
Určitě ne	3	2,2
Σ	137	100,0 %

Tabulka 18: Plánujete v budoucnosti založení rodiny?

Otázkou č. 19 jsme zjišťovali, zda respondenti v budoucnosti plánují založení rodiny. Výrazné rozdíly v odpovědích závislých na typu školy jsme neshledali. Více než polovina dotázaných (71; 51,8 %) uvedla, že určitě plánuje založení rodiny. Dále uvedlo 44 respondentů, což je 32,1 % všech dotázaných, že spíše plánují v budoucnosti rodinu. Z výsledků nám vyplývá, že většina žáků, kteří se zúčastnili našeho výzkumu, založení rodiny plánují, nebo o ní alespoň uvažují. Celkem 15 (11,0 %) respondentů uvedlo, že dosud neví, zda chtějí děti či ne. Studentů, kteří ve výzkumu uvedli, že založení rodiny spíše neplánují, bylo 2,9 %, čili 4 respondenti. Nejméně bylo studentů, kteří se vyjádřili, že založení rodiny v budoucnosti určitě neplánují (3; 2,2 %). Nicméně respondenti, kteří se v položce vyjádřili v kladném směru, mnohonásobně převyšují ty, kteří se vyjádřili záporné odpovědi. To znamená, že rodina má pro současné středoškolské studenty stále veliký význam a rádi by proto v budoucnosti založili svoji vlastní, čili prokreační rodinu.

Otázka č. 20: Kterou volbu vidíte pro svůj život jako nejlepší?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Manželství	101	73,7
Nesezdané soužití	22	16,1
Singles	10	7,3
Registrované partnerství	3	2,2
Mingles	0	0,0
Jiné	1	0,7
Σ	137	100,0 %

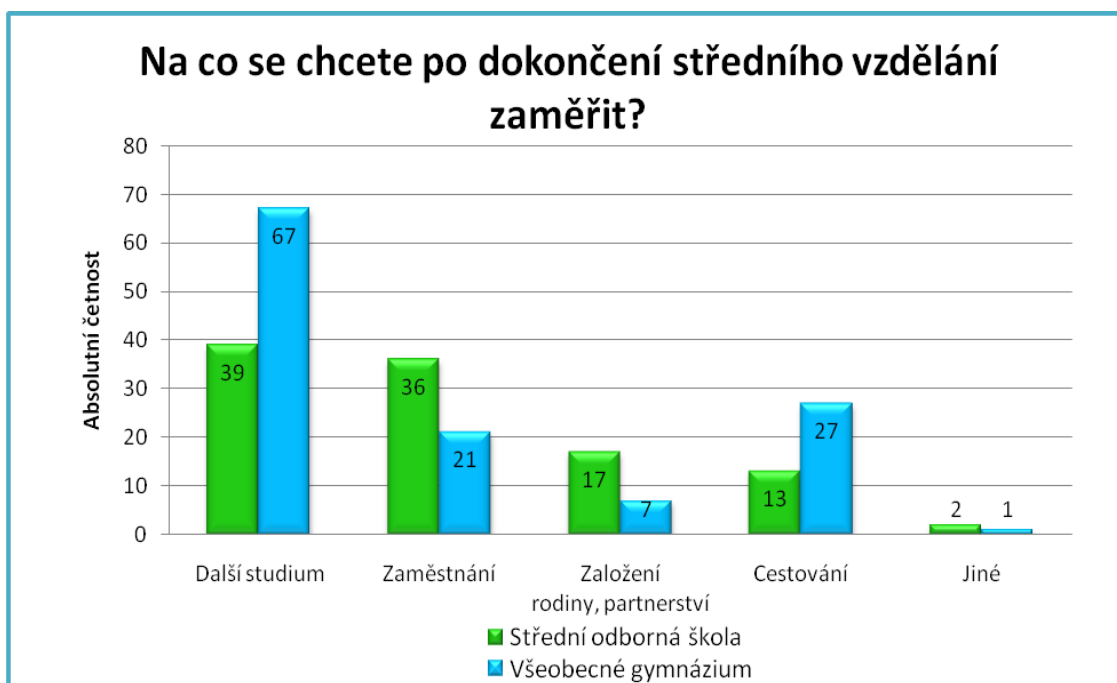
Tabulka 19: Kterou volbu vidíte pro svůj život jako nejlepší?

Tabulka č. 19 popisuje data, která jsme získali otázkou č. 20. Respondenti zde odpovídali, kterou formu partnerského soužití vidí pro svůj život jako nejlepší. Odpovědi respondentů ze středních škol a všeobecných gymnázií byly četnostmi velmi podobné. Necelé tři čtvrtiny respondentů uvedly, že by rádi založili manželství. Z celkového počtu respondentů tuto odpověď zvolilo 101 studentů, což je 73,7 % všech respondentů. Možnost partnerského nesezdaného soužití volilo 22 (16,1 %) studentů. Formu soužití „Singles“ v našem výzkumu volilo 10 (7,3 %) respondentů a pouze jeden (0,7 %) respondent uvedl, že neví, kterou formu vidí pro svůj život jako nejlepší. Odpověď „Mingles“ nezvolil žádný student, domníváme se, že studenti nemají o tomto pojmu dostatek informací, což dokazuje tabulka č. 13, nicméně tabulka č. 14 dokazuje, že si pod pojmem mingles více než polovina respondentů představuje právě formu soužití, kdy partneři nesdílí společnou domácnost. Nejvíce preferovanou volbou v této položce dotazníku bylo manželství, což opět dokazuje, že žáci středních škol, kteří se zúčastnili našeho výzkumu, stále preferují tuto formu jako nejlepší a nepokládají instituci manželství za minulost, stále manželství přikládají velký význam.

Otázka č. 21: Označte, na co se chcete po dokončení středního vzdělání zaměřit.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Další studium	106	46,1
Zaměstnání	57	24,8
Založení rodiny, partnerství	24	10,4
Cestování	40	17,4
Jiné	3	1,3
Σ	230	100,0 %

Tabulka 20: Na co se chcete po dokončení středního vzdělání zaměřit?

Graf 13: Na co se chcete po dokončení středního vzdělání zaměřit?

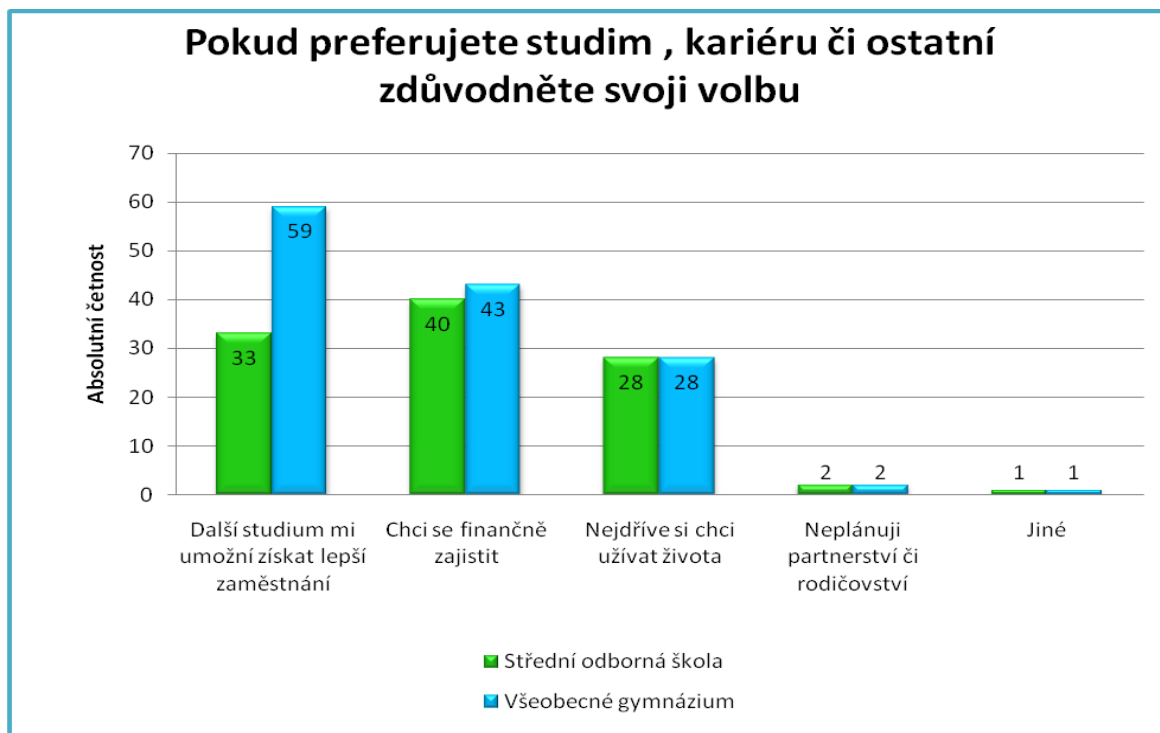
V otázce č. 21 respondenti odpovídali na otázku, na co se chtějí po dokončení středního vzdělání zaměřit. Tato otázka povolovala respondentům vícečetné odpovědi. Největšího rozdílu mezi odpověďmi studentů ze středních odborných škol a studentů ze všeobecných gymnázií jsme shledali v odpovědi „další studium“. Tato odpověď byla zvolena celkem 106x (46,1 %), přičemž respondenti ze středních odborných škol volili tuto odpověď 39x a studenti všeobecných gymnázií 67x. Z tohoto výsledku nám vyplývá, že studenti všeobecných gymnázií po dokončení středního vzdělání více uvažují o dalším studiu než studenti středních odborných škol. Opačná situace nastává u odpovědi „zaměstnání“, tato byla zvolena celkem 57x (24,8 %). Tuto odpověď byla studenty středních odborných škol

volena 36x a studenty všeobecných gymnázií 21x. tento výsledek poukazuje na to, že žáci středních škol častěji volí spíše zaměstnání před dalším studiem. Nutno ovšem podotknout, že někteří studenti by po dokončení středního vzdělání rádi nastoupili do zaměstnání a také si dále doplňovali vzdělání, mohou tudíž využít například kombinovaného studia. Další odpovědí bylo „založení rodiny, partnerství“. Tato odpověď byla zvolena 24x (10,4 %). Možnost „cestování“ byla studenty zvolena 40x (17,4 %). V poslední možnosti respondenti měli možnost vyjádřit, zda se vyskytuje ještě nějaká činnost, na kterou by se rádi zaměřili, tato možnost byla zvolena 3x (1,3 %). Respondenti zde uváděli, že by se rádi zaměřili na sport, na jinou činnost, nebo že neví. Jelikož respondentům otázka dovoľovala vybrat větší množství odpovědí, studenti zde volili několika možnostmi, čemu by se rádi věnovali. Proto zde vznikaly různé variace odpovědí, například studium a zaměstnání, zaměstnání a založení rodiny, zaměstnání a cestování aj.

Otázka č. 22: Pokud preferujete studium, kariéru či ostatní před partnerstvím nebo rodičovstvím, zdůvodněte svoji volbu výběrem maximálně 3 z následujících.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Další studium mi umožní získat lepší zaměstnání	92	38,8
Chci se finančně zajistit	83	35,1
Nejdříve si chci užívat života	56	23,6
Neplánuji partnerství či rodičovství	4	1,7
Jiné	2	0,8
Σ	237	100,0 %

Tabulka 21: Pokud preferujete studium, kariéru či ostatní před partnerstvím nebo rodičovstvím, zdůvodněte svoji volbu.

Graf 14: Pokud preferujete studium, kariéru či ostatní před partnerstvím nebo rodičovstvím, zdůvodněte svoji volbu.

Otázka č. 22 zjišťovala důvody, preferování studia, kariéry či ostatních před partnerstvím nebo rodičovstvím. Tato otázka byla doplňující otázkou k otázce č. 21. Respondenti zde nejčastěji uváděli, že jim další studium umožní získat lepší zaměstnání. Tato odpověď byla zvolena celkem 92x, což je 38,8 % všech odpovědí. Dále pak uváděli, že se chtějí nejprve finančně zajistit, tato možnost byla zvolena 83x (35,1 %). Důvod upřednostňování užívání si života před partnerstvím a rodičovstvím byl zvolen 56x (23,6 %). Pouze 4x (1,7 %) byla zvolena možnost, kdy respondenti neplánují partnerství, ani rodičovství. Možnost vyjádřit vlastní důvody byla využita 2x (0,8 %). Zde respondenti uvedli například důvod, že chtějí realizovat své životní sny. V této otázce měli respondenti možnost volit z více odpovědí, proto se zde vyskytovaly různé variace důvodů, proč preferovat studium, kariéru či jiné před partnerstvím a rodičovstvím.

Otázka č. 23: Pokud preferujete partnerství či založení rodiny, zdůvodněte prosím svoji volbu.

V otázce č. 23 jsme zjišťovali, jaké jsou důvody respondentů toho, že preferují partnerství nebo rodičovství. Tato otázka byla otevřená, respondenti zde měli možnost vyjádřit se vlastními slovy. Otázka č. 23 byla doplňující k otázce č. 21, kdy měli studenti

možnost volit, zda preferují studium, kariéru či jiné před partnerstvím nebo rodičovstvím. V otázce č. 21 se vyskytovaly různé variace odpovědí, z nichž některé obsahovaly jak například zaměstnání, tak i založení rodiny. V otázce č. 23 respondenti doplňovali, proč upřednostňují partnerství a rodičovství. Do následující tabulky jsme zahrnuli odpovědi respondentů:

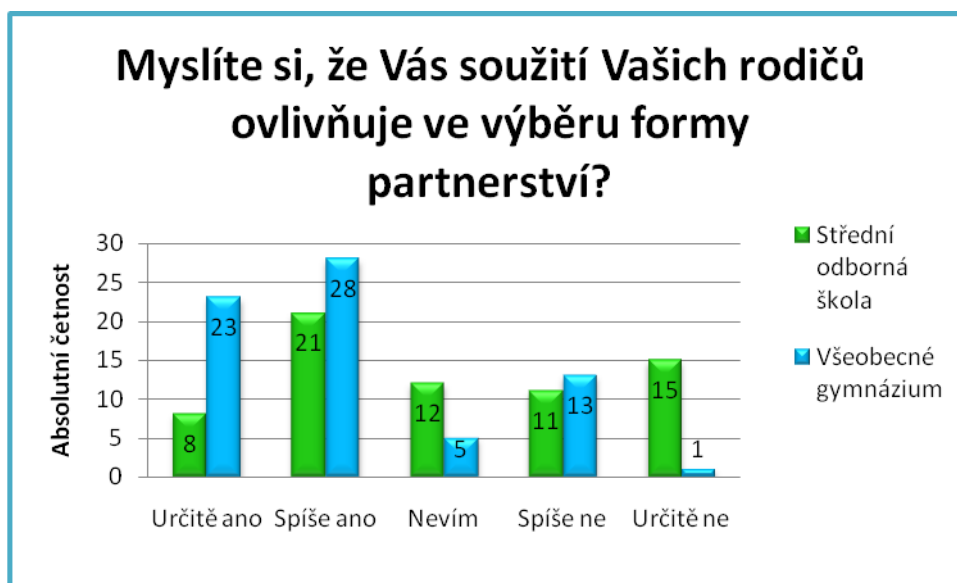
Odpovědi na otázku č. 23
Protože chci založit rodinu, dokud je můj věk tomu odpovídající, nechci mít pozdě děti.
Myslím, že je v této době rozumnější pracovat a nemám hlavu na pokračování studia, nebaví mě to.
Je to pro mě nejdůležitější.
Partnera mám a děti miluji.
Protože jsem zamilovaná.
Protože to tak cítím, mám smysl pro rodinu, je pro mě důležitá.
Nechci žít sama a chci mít děti se svým milujícím partnerem.
Spokojený život.
Miluji svého přítele.
Preferuji studium a zároveň i partnerský vztah.
Založení rodiny je pro mě určitým mezním cílem, který dá mému životu smysl.

Tabulka 22: Pokud preferujete partnerství či založení rodiny, zdůvodněte prosím svoji volbu.

Otázka č. 24: Myslíte si, že Vás soužití vašich rodičů ovlivňuje ve výběru formy partnerství?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Určitě ano	31	22,6
Spíše ano	49	35,8
Nevím	17	12,4
Spíše ne	24	17,5
Určitě ne	16	11,7
Σ	137	100,0 %

Tabulka 23: Myslíte si, že Vás soužití Vašich rodičů ovlivňuje ve výběru formy partnerství?

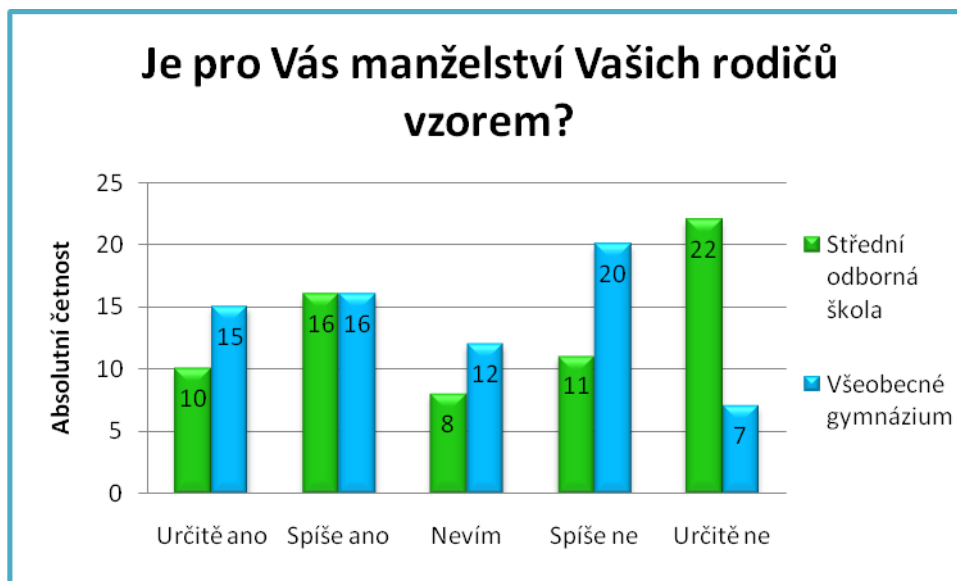
Graf 15: Myslíte si, že Vás soužití Vašich rodičů ovlivňuje ve výběru formy partnerství?

Otázka č. 24 zjišťovala, zda respondenty ovlivňuje při volbě formy partnerství soužití jejich rodičů. Více než polovina respondentů se vyjadřovala kladně, 31 (22,6 %) studentů uvedlo, že jsou určitě ovlivňováni soužitím rodičů. Nejvíce respondentů odpovědělo, že jsou spíše ovlivněni soužitím rodičů, tuto možnost zvolilo 49 respondentů, což je 35,8 %. Celkem 17 (12,4 %) respondentů neví, zda jsou soužitím rodičů ovlivňováni. Záporné možnosti odpovědi zvolilo celkem 40 respondentů, přičemž spíše neovlivňuje soužití rodičů 24 (17,5 %) respondentů a určitě neovlivňuje 16 (11,7 %) respondentů. Největší rozdíly v četnostech závislých na typu školy jsme shledaly v krajních možnostech odpovědi. U možnosti „určitě ano“ převažovaly odpovědi studentů všeobecného gymnázií, naopak u možnosti „určitě ne“ převažovaly odpovědi studentů středních odborných škol.

Otázka č. 25: Je pro Vás manželství vašich rodičů vzorem?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Určitě ano	25	18,2
Spíše ano	32	23,4
Nevím	20	14,6
Spíše ne	31	22,6
Určitě ne	29	21,2
Σ	137	100,0 %

Tabulka 24: Je pro Vás manželství vašich rodičů vzorem?

Graf 16: Je pro Vás manželství vašich rodičů vzorem?

Otázka č. 25 se zaměřovala na to, zda respondenti vidí v manželství svých rodičů vzor. Jak je patrné z grafu č. 16, odpovědi jsou rozloženy téměř rovnoměrně. Největší rozdíl četností, v rámci typu střední školy dosáhla odpověď „určitě ne“, tato možnost byla zvolena celkem 29 žáky, což je 21,2 % všech respondentů. Odpověď „spíše ne“ zvolilo 31 (22,6 %) respondentů. 20 (14,6 %) studentů uvedlo, že neví, zda je ovlivňuje soužití jejich rodičů. Další odpovědi a zároveň nejvíce uváděnou bylo „spíše ano“. Tuto možnost zvolilo 32 studentů, což v procentech činí 23,4 %. Poslední možnost odpovědi „určitě ano“ zvolilo 25 (18,2 %) respondentů. Zde můžeme porovnat výsledky z položky č. 5, kde jsme zkoumali, v jaké rodině respondent vyrůstal. 108 respondentů uvedlo, že vyrůstali v rodině s oběma rodiči (viz graf č. 3). Je tedy patrné, že i když studenti vyrůstali v úplné rodině, nemusí pro ně být manželství jejich rodičů vzorem.

Otázka č. 26: Uved'te, co má podle vás vliv na výběr formy partnerství.

vlivy na výběr formy	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rodinné prostředí	108	55,1
Kariéra	59	30,1
Hromadné sdělovací prostředky	24	12,2
Jiné	5	2,6
Σ	196	100,0 %

Tabulka 25: Uved'te, co má podle Vás vliv na výběr formy partnerství.

Otázkou č. 26 jsme zjišťovali, co má dle respondentů vliv na výběr formy partnerského soužití. Nejvíce se respondenti klonili k tomu, že tento výběr ovlivňuje rodinné prostředí. Tuto možnost zvolili 108x, což je 55,1 % všech odpovědí. Rodinné prostředí je významným socializačním činitelem v životě každého z nás. To, čím si dítě projde v rodinném prostředí, jej pak ovlivňuje po celý život. Dále respondenti volili odpověď „kariéra“, která byla zvolena 59x (30,1 %). Hromadné sdělovací prostředky také mají ve společnosti vliv na jedince, tato možnost byla zvolena 24x, což je v procentuálním vyjádření 12,2 %. Nejmenší četnosti v rámci otázky dosáhla odpověď „jiné“, ta byla zvolena 5x (2,6 %). Zde studenti vyjádřili, že dne výběr formy partnerství ovlivňují společenské nálady nebo vlastní uvážení. Velké rozdíly v odpovědích závislých na typu školy jsme neshledali. Studenti se v této otázce vyjadřovali vícečetnými odpověďmi, ovšem nejvíce volili rodinné prostředí.

5.1 Odpovědi na výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1:

Jaké jsou názory respondentů na jednotlivé formy soužití?

1.1. Jaké jsou názory respondentů na manželství?

Na tuto výzkumnou podotázku jsme hledali odpověď otázkou č. 6 a č. 7 v dotazníku. Zjistili jsme, že respondenti považují za největší výhodu manželství to, že umožňuje výchovu dětí v úplné rodině. Dále jsme zjistili, že respondenti vidí výhodu ve finanční jistotě a právně ošetřených majetkových vztazích, čili v ekonomické výhodě manželství. Jako nevýhody pak uváděli ztrátu nezávislosti a také více povinností, které manželství obnáší.

1.2. Jaké jsou názory respondentů na nesezdané soužití?

Tato výzkumná podotázka byla zjišťována položkami č. 8 a č. 9. Zde jsme zjistili, že respondenti považují za největší výhodu absenci právních závazků vůči partnerovi či partnerce. S tím je také spojena další výhoda - snadný případný rozchod, alespoň co se týče právní stránky. Za nevýhody této formy soužití respondenti považují chybějící status rodiny a také tlak společnosti na vytvoření rodiny.

1.3. Jaké jsou názory respondentů na formu soužití singles?

Tato výzkumná podotázka byla zjišťována otázkami z dotazníku, č. 10, č. 11, č. 12 a č. 13. Zjistili jsme, že většina respondentů (92,7 %) se s pojmem singles již setkala. Nejčastěji uváděli, že se jedná o životní formu bez partnera. Jako hlavní výhodu této formy soužití považují životní nezávislost. Dále pak také časovou flexibilitu. Hlavní nevýhodu singles formy soužití respondenti považují osamocenost.

1.4. Jaké jsou názory respondentů na formu soužití mingles a registrované partnerství?

Na tuto výzkumnou podotázku jsme hledali odpovědi otázkami č. 14, č. 15 a č. 16. Zjistili jsme, že většina respondentů (75,2 %) se s pojmem mingles doposud nesešla, nicméně si více jak polovina (58,4 %) myslí, že jde o formu partnerského soužití, kde partneři disponují vlastní domácností. Dále z výzkumu vyplynulo, že se více jak polovina respondentů (74,5 %) staví k registrovanému partnerství kladně.

Výzkumná otázka č. 2:

Jak studenti vidí svůj budoucí život v oblasti partnerství?

Tato výzkumná otázka byla zjišťována položkami č. 17, č. 18, č. 19 a č. 20. Z výzkumu nám vyplynulo, že respondenti by rádi založili partnerský život nejčastěji mezi 20-25 lety a mezi 25-30 lety. Dále jsme také zjistili, že se většina respondentů v budoucnosti přiklání k založení rodiny (určitě ano - 51,8 %, spíše ano - 32,1 %). Jako nejlepší volbu pro budoucí život v oblasti partnerství preferuje manželství 73,7 % respondentů.

Výzkumná otázka č. 3:

Jaké je zaměření respondentů po absolvování jejich dosavadního studia?

Na tuto výzkumnou otázku jsme zjišťovali odpověď pomocí otázek č. 21, č. 22 a č. 23. Respondenti by se chtěli nejčastěji zaměřit po ukončení středního vzdělání na další studium (46,1 %), dále pak také na zaměstnání (24,8 %). Založení rodiny po dokončení středního vzdělání žáci volili 24x. Dále respondenti doplňující otázkou uváděli důvody upřednostňování zaměstnání a studia před partnerstvím a rodičovstvím. Zde uváděli nejčastěji další studium jako nástroj pro umožnění lepšího zaměstnání (38,8 %) a také by se rádi první finančně zajistili (35,1 %). Často ovšem také volili zaměstnání spolu se studiem nebo také partnerstvím a rodičovstvím.

Výzkumná otázka č. 4:**Ovlivňuje soužití rodičů a rodinné prostředí respondentů jejich volbu partnerství?**

Tato výzkumná otázka byla zjišťována položkami č. 24, č. 25 a č. 26. Zde více než polovina dotázaných („určitě ano“ 22,6 % a „spíše ano“ 35,8 % respondentů) uvedla, že jsou ve výběru formy ovlivňování soužitím svých rodičů. K odpovědi na otázku, zda je pro respondenty manželství jejich rodičů vzorem, se nepřiklání k žádné z možností ve většině. Zde bylo uváděno, že je pro respondenty vzorem manželství rodičů určitě ano 18,2 %, spíše ano 23,4 %, spíše ne 22,6 % a určitě ne 21,2 %. K možnosti „nevím“ se přiklonilo 14,6 % žáků. Někteří studenti tudíž vidí v manželství svých rodičů vzor, jiní naopak ne. Dle respondentů ovlivňuje nejvíce volbu partnerství rodinné prostředí (55,1 %).

5.2 Shrnutí

Hlavním cílem naší bakalářské práce bylo zjistit názor současné mladé generace středoškolských studentů na problematiku volby partnerského soužití.

Data jsme získávali pomocí dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo celkem 137 žáků čtvrtých ročníků středních škol v Jihomoravském kraji. Z toho bylo 67 (48,9 %) studentů středních odborných škol a 70 (51,1 %) studentů všeobecných gymnázií. Z pohledu pohlaví se zúčastnilo 88 (64,2 %) žen a 49 (35,8 %) mužů.

Prvním dílčím cílem bylo zjistit, jaké jsou výhody a nevýhody forem partnerského soužití. V případě výhod manželství respondenti nejčastěji uváděli, že výchova by měla probíhat v úplné rodině. Hamplová (2000, s. 75) uvádí motivy uzavření manželského svazku, a to lásku, touhu po bezpečném zázemí a snahu, aby se děti narodily v manželství. Zde poslední motiv koresponduje s výsledkem našeho šetření. Nevýhody manželství jsou dle respondentů ztráta nezávislosti a také více povinností. V rámci nesezdaného soužití studenti nejčastěji volili jako výhodu nenáročnost případného rozchodu a jako nevýhodu volili absenci statusu rodiny. Jako výhodu formy soužití singles respondenti uváděli životní nezávislost, kterou má jedinec, pokud si zvolí tuto formu soužití. Nevýhodou pak nejčastěji volili osamocení.

Dalším dílčím cílem bylo vymezit preference studentů v jejich budoucím životě v oblasti partnerství a manželství. Respondenti zde nejčastěji uváděli, že by rádi zahájili partnerský

nebo rodičovský život mezi 20-25 lety a mezi 25-30 lety. Více než polovina respondentů uvedla, že se přiklání k tomu, uzavřít v budoucnosti sňatek a dále také uváděli, že v budoucnosti plánují založení rodiny. Hamplová (2000, s. 84) se v průzkumu z poloviny devadesátých věnuje tomu, co mladí lidé potřebují, aby mohli mít dítě. Téměř většina odpověděla, že je potřebují mít vlastní byt. Dále také uvádí, že mladí lidé považují děti za přirozenou součást života, většina mladých v budoucnosti s dětmi počítá.

Dalším stanoveným dílčím cílem bylo zjistit, jaké je zaměření studentů středních škol po absolvování jejich dosavadního studia. Nejčastěji by se respondenti rádi věnovali dalšímu studiu, které jim umožní získat lepší zaměstnání. S tím je také spojeno finanční zajištění do budoucího života. Hasmanová Marhánková a Kreidl (2012, s. 70) ze svých výzkumů zjistili, že manželství a reprodukce se u mladší generace posouvá do vyššího věku nejen v důsledku prodloužení doby studia, ale také kvůli jejich pozdějšímu načasování vzhledem k ukončení vzdělání a nalezení zaměstnání.

Posledním naším stanoveným cílem bylo zjistit, jestli rodinné prostředí, ve kterém respondenti vyrůstali, ovlivňuje ze subjektivního hlediska jejich volbu partnerského soužití. Zde jsme zjistili, že se většina studentů přiklání k tomu, že jsou ovlivňováni soužitím rodičů. Dále jsme zjistili, že podle studentů má vliv na výběr formy partnerského soužití právě rodinné prostředí, které jedince ovlivňuje již od narození.

Jako doporučení pro praxi bychom uvedli, že v rámci výzkumu jsme došli závěru, že rodina je stále nedílnou součástí života každého z nás. Proto je nutné o ni pečovat. Z výsledků vyplývá, že rodinné prostředí velmi ovlivňuje jedince při výběru formy partnerského soužití. I když mnozí uvedli, že manželství jejich rodičů pro ně není vzorem, většina vyjádřila, že by v budoucnosti rádi manželství uzavřeli a také by rádi založili rodinu. Výsledky naší práce by proto mohly využít občanské a rodinné poradny, které poskytují rady a pomoc všem, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci. Rodinná poradna poskytuje pomoc jak jednotlivcům, tak i párům, manželům a celým rodinám. Doporučili bychom jim zřídit zvláštní seminář na podporu mezilidských vztahů jak v rámci rodin, tak i v rámci širokého okolí. V rámci socializace dětí a mládeže je třeba upozornit na možné problémy a odchylky, které by mohly vzniknout v alternativní formě partnerského soužití, oproti manželství, které je zákonem upraveno. V rámci škol bychom zařadili do výuky seminář, který by se zabýval mezilidskými vztahy i vztahy v rodině a poukazoval právě na možné odchylky, problémy a úskalí, které se mohou vyskytovat právě v jednotlivých

formách partnerského soužití. V případě již existujícího semináře či vyučovací hodiny v rámci Rámcových vzdělávacích programů a Školních vzdělávacích programů bychom doporučili zaměřit se na tyto problémy více do hloubky. Také je nutné snažit se eliminovat znaky krize rodiny. Vztahy v rodině i mimo ni ovlivňují každého člověka již od útlého dětství, proto je nutné je rozvíjet a podporovat jejich pozitivní růst, aby společnost neupadala, ale měla stále pevný a fungující základ – rodinu.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou upřednostňovaných forem partnerského soužití. V teoretické části jsme se zabývali teoretickými poznatky o rodině, jejích funkcích, znacích současné rodiny a také o krizi dnešní rodiny, která je v současnosti velmi aktuální. Česká společnost prošla změnami, které se týkají nejen politické sféry, ale i sociální a ekonomické. Tyto změny s sebou přinesly mnohé možnosti, které jedinci umožní se nadále vzdělávat, cestovat, pracovat v zahraničí aj. tyto změny se projeví ve zvýšení rozvodovosti, snížení porodnosti, poklesu sňatečnosti a také vznik nových forem partnerského soužití. Dále jsme se zaměřili již na jednotlivé formy partnerského soužití a také na vlivy, které jedince ovlivňují ve výběru této formy soužití. Zde jsme se zaměřili hlavně na rodinné prostředí, kariéru, a hromadné sdělovací prostředky.

V praktické části bakalářské práce jsme zkoumali názory současné mladé generace na problematiku volby partnerského soužití. Což bylo také naším hlavním cílem, jehož jsme dosáhli. Prostřednictvím stanovených dílčích cílů jsme se zaměřovali na to, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých forem partnerského soužití z pohledu respondentů, na vymezení preferencí studentů v jejich budoucím životě v oblasti partnerství a manželství. Dále jsme zjišťovali, zda rodinné prostředí, ve které studenti vyrůstali, ovlivňuje ze subjektivního hlediska jejich volbu partnerského soužití a také jaké je zaměření studentů po absolvování jejich dosavadního studia. I těchto dílčích cílů jsme dosáhli pomocí dotazníkového šetření a jeho následného vyhodnocení. Získaná data jsou přehledně analyzována pomocí tabulek a grafického znázornění.

Z výsledků výzkumu v praktické části vyplývá, že respondenti se v současné společnosti stále přiklání k manželství, jako k budoucí formě soužití. Manželství považují za rodinu, kde by měly vyrůstat děti, které si většina respondentů v budoucnosti přeje. Dále jsme zjistili, že soužití rodičů a rodinné prostředí většinu dotazovaných ovlivňuje ve volbě partnerského soužití, tudíž jsme usoudili, že rodina je stále základním prvkem společnosti a stále je velmi důležitým socializačním činitelem v životě každého člověka.

Alternativní formy soužití možná předčí manželské rodiny, jak to ale bude působit na naši společnost, dosud nevíme. I když se bude společnost nadále vyvíjet, věříme, že manželství a rodina bude stále ve společnosti to nejdůležitější, přestože bude modifikována na nové společenské podmínky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BEDNÁŘ, Vojtěch. *Krizová komunikace s médii*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 183 s. ISBN 978-80-247-3780-5.
2. ČAKRT, Michal. *Typologie osobnosti: volba povolání, kariéra a profesní úspěch*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2010, 217 s. ISBN 978-80-7261-220-8.
3. ČESKO. *Rodinné právo; Sociálně-právní ochrana dětí; Mezinárodněprávní ochrana dítěte; Registrované partnerství: znění předpisů k 1.1.2014*. Ostrava: Sagit, 2014. ÚZ: úplné znění; č. 996. ISBN 978-80-7488-022-3.
4. DUDOVÁ, Radka. *Otcovství po rozchodu rodičovského páru*. 1. vyd. Praha, 2008, 234 s. ISBN 978-807-3301-361
5. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010, 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.
6. HAMPLOVÁ, Dana. *Postoje k manželství a rodičovství*. In: FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, s. 67-98. ISBN 8085850-87-7.
7. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ-CÍSAŘOVÁ. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009, 774 s. ISBN 978-80-7367-569-1.
8. HASMANOVÁ MARHÁNKOVÁ, Jaroslava, Martin KREIDL a Barbora HUBATKOVÁ. *Proměny partnerství: životní dráhy a partnerství v české společnosti*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, 264 s. ISBN 978-80-7419-142-8.
9. CHALOUPKOVÁ, Jana a Petra ŠALAMOUNOVÁ. *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2004, ISBN 80-733-0062-1.
10. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
11. JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-80-247-3679-2.

12. KIMPLOVÁ, Tereza. *Základy psychologie manželského a rodinného soužití*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008, 87 s. ISBN 978-80-7368-619-2.
13. KOCOURKOVÁ, Jiřina a Ladislav RABUŠIC. *Sňatek a rodina: zájem soukromý nebo veřejný?: proměny reprodukčního chování a možnosti rodinné politiky z hlediska postojů české veřejnosti*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra demografie a geodemografie, 2006, 158 s. ISBN 80-86561-93-3.
14. KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.
15. KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001, 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
16. MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte: dětská závist - žárlivost, nevěra a rozvod - nový partner v rodině, nevlastní sourozenci - vzpomínky z dětství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 128 s. ISBN 8024703327.
17. MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003a, 161 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2919-9.
18. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003b, 287 s. ISBN 80-7178-549-0.
19. MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. Vyd. 2., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 250 s. ISBN 8086429059.
20. MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. 2., upr. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2008, 323 s. ISBN 978-80-86429-87-8.
21. PALÁN, Zdeněk. *Lidské zdroje: výkladový slovník: výchova, vzdělávání, péče, řízení*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2002, 280 s. ISBN 8020009507.
22. PLAŇAVA, Ivo. *Manželství a rodiny: struktura, dynamika, komunikace*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000, 294 s. ISBN 80-7239-039-2.

23. SIROVÁTKA, Tomáš. *Rodina, zaměstnání a sociální politika*. Vyd. 1. Brno: Fakulta sociálních studií (Institut pro výzkum reprodukce a integrace společnosti) Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Albert, 2006, 279 s. ISBN 80-7326-104-9.
24. SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 176 s. ISBN 80-7178-559-8.
25. STŘELEČEK, Stanislav. *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005, 214 s. ISBN 8021036877.
26. THOMPSON, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií*. 1. české vyd. Praha: Karolinum, 2004, 219 s. ISBN 80-246-0652-6.
27. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 528 s. ISBN 8071783080.
28. VENDEL, Štefan. *Kariérní poradenství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 224 s. ISBN 978-80-247-1731-9.
29. VYMĚTALOVÁ, Simona. *Partnerský vztah*. In: FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, s. 99-134. ISBN 8085850-87-7.

Elektronické zdroje:

30. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Rozvodovost* [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>.
31. JOEL, Samantha. *Living Apart Together: Why Some Couples Are Forgoing Cohabitation*. In: *Science of Relationships* [online]. © 2014, Říjen 23, 2013 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z:
<http://www.scienceofrelationships.com/home/2013/10/23/living-apart-together-why-some-couples-are-forgoing-cohabita.html>
32. KRUMPHOLZOVÁ, Tereza. *Téma deníku: Mingles chtějí vztah bez závazků*. In: *Moravskoslezský deník* [online]. © 2005 - 2014, Březen 30, 2013 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://moravskoslezsky.denik.cz/z-regionu/tema-deniku-mingles-chteji-vztah-bez-zavazku-20130330.html>

33. OČADLÍKOVÁ, Eva. *Láska ve dvou adresách: Oddělené soužití v sociologických výzkumech*. In: Sociální studia 4/2009 [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/100310092201.pdf>
34. POPP, Tomáš. *Hromadné sdělovací prostředky - vliv na podobu globalizace* [online]. *E-polis.cz*, Leden 13, 2004. [cit. 2014-04-02]. Dostupné z www: <<http://www.e-polis.cz/nezarazene-clanky/39-hromadne-sdelovaci-prostredky-vliv-na-podobu-globalizace.html>>. ISSN 1801-1438.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod. A podobně.

Aj. A jiné

LAT Living Apart Together.

s. Strana

USA United States of America (Spojené státy Americké).

Vyd. Vydání

Σ Suma

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Charakteristika výzkumného souboru dle věku.</i>	33
<i>Tabulka 2: Charakteristika výzkumného souboru dle stavu a pohlaví.</i>	34
<i>Tabulka 3: Charakteristika výzkumného souboru dle typu střední školy.</i>	35
<i>Tabulka 4: V jaké rodině jste vyrůstal/a?</i>	37
<i>Tabulka 5: Jaké vidíte výhody manželství?</i>	38
<i>Tabulka 6: Jaké vidíte nevýhody manželství?</i>	40
<i>Tabulka 7: Jaké vidíte výhody nesezdaného soužití?</i>	41
<i>Tabulka 8: Jaké vidíte nevýhody nesezdaného soužití?</i>	42
<i>Tabulka 9: Setkal/a jste se již s pojem singles?</i>	43
<i>Tabulka 10: Co si představujete pod pojmem singles?</i>	44
<i>Tabulka 11: Jaké vidíte výhody singles?</i>	45
<i>Tabulka 12: Jaké vidíte nevýhody singles?</i>	46
<i>Tabulka 13: Setkal/a jste se již s pojem mingles?</i>	46
<i>Tabulka 14: Co si představujete pod pojmem mingles?</i>	47
<i>Tabulka 15: Jak se stavíte k registrovanému partnerství?</i>	49
<i>Tabulka 16: V kolika letech byste chtěl/a zahájit partnerské soužití?</i>	50
<i>Tabulka 17: Plánujete v budoucnosti sňatek?</i>	51
<i>Tabulka 18: Plánujete v budoucnosti založení rodiny?</i>	52
<i>Tabulka 19: Kterou volbu vidíte pro svůj život jako nejlepší?</i>	53
<i>Tabulka 20: Na co se chcete po dokončení středního vzdělání zaměřit?</i>	54
<i>Tabulka 21: Pokud preferujete studium, kariéru či ostatní před partnerstvím nebo rodičovstvím, zdůvodněte svoji volbu.</i>	55
<i>Tabulka 22: Pokud preferujete partnerství či založení rodiny, zdůvodněte prosím svoji volbu.</i>	57
<i>Tabulka 23: Myslíte si, že Vás soužití Vašich rodičů ovlivňuje ve výběru formy partnerství?</i>	57
<i>Tabulka 24: Je pro Vás manželství vašich rodičů vzorem?</i>	58
<i>Tabulka 25: Uveďte, co má podle Vás vliv na výběr formy partnerství.</i>	59

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Charakteristika výzkumného souboru dle stavu.....</i>	34
<i>Graf 2: Charakteristika výzkumného souboru dle typu střední školy.....</i>	35
<i>Graf 3: V jaké rodině jste vyrůstal/a?</i>	37
<i>Graf 4: Jaké vidíte výhody manželství?</i>	39
<i>Graf 5: Jaké vidíte nevýhody manželství?</i>	40
<i>Graf 6: Jaké vidíte nevýhody nesezdaného soužití?</i>	42
<i>Graf 7: Setkal/a jste se již s pojmem singles?.....</i>	43
<i>Graf 8: Jaké vidíte výhody singles?</i>	45
<i>Graf 9: Setkal/a jste se již s pojmem mingles?</i>	47
<i>Graf 10: Co si představujete pod pojmem mingles?.....</i>	48
<i>Graf 11: Jak se stavíte k registrovanému partnerství?</i>	49
<i>Graf 12: V kolika letech byste chtěl/a zahájit partnerské soužití?</i>	50
<i>Graf 13: Na co se chcete po dokončení středního vzdělání zaměřit?</i>	54
<i>Graf 14: Pokud preferujete studium, kariéru či ostatní před partnerstvím nebo rodičovstvím, zdůvodněte svoji volbu.....</i>	56
<i>Graf 15: Myslíte si, že Vás soužití Vašich rodičů ovlivňuje ve výběru formy partnerství?</i>	58
<i>Graf 16: Je pro Vás manželství vašich rodičů vzorem?</i>	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI - Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou 3. ročníku Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, obor Sociální pedagogika. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma Preferované formy partnerského soužití z pohledu žáků středních škol. Dotazník je zcela anonymní a slouží pouze pro účely výzkumu mé bakalářské práce.

Pokud není uvedeno jinak, označte pouze jednu odpověď.

Děkuji za Váš čas a ochotu,

Martina Ovsíková

1. Kolik je Vám let?
 - a) 17
 - b) 18
 - c) 19
 - d) Jiný

2. Jaké je Vaše pohlaví?
 - a) Muž
 - b) Žena

3. Jaký je Váš současný stav?
 - a) Svobodný/a
 - b) Zadaný/á
 - c) Ženatý/vdaná

4. Jakou školu navštěvujete?
 - a) Střední odborná škola
 - b) Všeobecné gymnázium

5. V jaké rodině jste vyrůstala/a?
 - a) S oběma rodiči
 - b) S jedním rodičem
 - c) S prarodiči
 - d) Jiné

6. Jaké vidíte výhody manželství? (označte i více možností)
 - a) Finanční
 - b) Výchova dětí by měla probíhat v úplném manželství
 - c) Nejsem sám
 - d) Jiné

7. Jaké vidíte nevýhody manželství? (Označte i více možností)
- Více povinností
 - Ztráta nezávislosti
 - Ekonomická závislost
 - Monogamní život
 - Jiné
8. Jaké vidíte výhody nesezdaného soužití? (Označte i více možností)
- Finanční
 - Snadný případný rozchod
 - Určitá míra nezávislosti
 - Žádné právní závazky vůči partnerovi/ce
 - Jiné
9. Jaké vidíte nevýhody nesezdaného soužití? (Označte i více možností)
- Chybí určitý status rodiny
 - Tlak společnosti na vytváření rodiny
 - Různá příjmení
 - Chybí právní závazky vůči partnerovi/ce
 - Jiné
10. Setkal/a jste se již s pojmem „singles“?
- Ano
 - Ne
11. Co si představujete pod pojmem „singles“?
- Život bez partnera
 - Přátelství s výhodami
 - Partnerství bez společné domácnosti
 - Nevím
 - Jiné
12. Jaké vidíte výhody „singles“?
- Finanční nezávislost
 - Časová flexibilita
 - Rozmanitost sexuálních partnerů
 - Životní nezávislost
 - Jiné
13. Jaké vidíte nevýhody „singles“? (Označte i více možností)
- Finanční nevýhody – jeden příjem
 - Osamocení
 - Společenský tlak na vytvoření rodiny
 - Jiné
14. Setkal jste se již s pojmem „mingles“?
- Ano
 - Ne

15. Co si představujete pod pojmem „mingles“?
- a) Život bez partnera
 - b) Přátelství s výhodami
 - c) Partnerství bez společné domácnosti
 - d) Nevím
 - e) Jiné
16. Jak se stavíte k registrovanému partnersví?
- a) Určitě kladně
 - b) Spíše kladně
 - c) Nevím
 - d) Spíše negativně
 - e) Určitě negativně
17. V kolika letech byste chtěl/a zahájit partnerské soužití?
- a) Do 20 let
 - b) Mezi 20-25 lety
 - c) Mezi 25-30 lety
 - d) Mezi 30-35 lety
 - e) Po 35. roku
 - f) Nevím
 - g) Partnerský život neplánuji
18. Plánujete v budoucnosti sňatek?
- a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne
19. Plánujete v budoucnosti založení rodiny?
- a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne
20. Kterou volbu vidíte pro svůj život jako nejlepší?
- a) Manželství
 - b) Nesezdané soužití
 - c) Singles
 - d) Registrované partnerství
 - e) Mingles
 - f) Jiné

21. Označte, na co se chcete po dokončení středního vzdělání zaměřit (označte i více odpovědí):
- a) Další studium
 - b) Zaměstnání
 - c) Založení rodiny, partnerství
 - d) Cestování
 - e) Jiné
22. Pokud preferujete studium, kariéru či ostatní před partnerstvím nebo rodičovstvím, zdůvodněte svoji volbu výběrem maximálně 3 z následujících:
- a) Další studium mi umožní získat lepší zaměstnání
 - b) Chci se finančně zajistit
 - c) Nejdříve si chci užívat života
 - d) Neplánuji partnerství či rodičovství
 - e) Jiné
23. Pokud preferujete partnerství či založení rodiny, zdůvodněte, prosím, svoji volbu:
-
-
-
-
24. Myslíte si, že Vás soužití Vašich rodičů ovlivňuje ve volbě formy partnerství?
- a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne
25. je pro Vás manželství Vašich rodičů vzorem?
- a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne
26. Uveďte, co má podle Vás vliv na výběr formy partnerství (označte i více možností):
- a) Rodinné prostředí
 - b) Kariéra
 - c) Hromadné sdělovací prostředky
 - d) Jiné

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a přeji mnoho úspěchů.